

Tijd voor verandering, tijd om te Doen!

Verkiezingsprogramma '26 – '30

1. Maatschappelijk leven

- 1.1. Sociaal en zorgzaam
- 1.2. Onderwijs
- 1.3. Jeugd
- 1.4. Sport
- 1.5. Evenementen en Horeca
- 1.6. Maatschappelijk vastgoed en accommodaties
- 1.7. Gemeenschapsontwikkeling: vrijwilligers, verenigingsleven en kernenbeleid
- 1.8. Identiteit: cultuur, erfgoed en kunst

2. Ondernemerschap

- 2.1. Lokale economie en arbeidsmarkt
- 2.2. Regionale economie
- 2.3. Internationale werknemers
- 2.4. Detailhandel
- 2.5. Toerisme en recreatie
- 2.6. Landbouw, tuinbouw en boomteelt

3. Leefomgeving

- 3.1. Wonen
- 3.2. Kernenbeleid
- 3.3. Buitengebied
- 3.4. Energie en klimaat
- 3.5. Verkeer en mobiliteit
- 3.6. Natuur
- 3.7. Omgevingsvisie
- 3.8. Handhaving en veiligheid

4. Bestuur

- 4.1. Organisatie en bestuur
- 4.2. Financiën

KERNBOODSCHAP

De gemeenteraadsverkiezingen van 2026 gaan over **fatsoenlijke en resultaatgerichte politiek** en het leiderschap dat daarvoor nodig is om daar te komen. Waar wij in dit programma spreken over 'de gemeente' of 'wij', gaat het altijd over de visie van CDA Horst aan de Maas. Wij willen dat doen met een luisterend oor naar de plaatselijke gemeenschappen en met respect voor de opvattingen van alle partijen die na de verkiezingen in de Raad vertegenwoordigd zijn

Het CDA wil een gemeente die dienstbaar is aan de samenleving, waarbij inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers centraal staan. Daar hoort een integer, transparant en kwalitatief gemeentebestuur bij. Een gemeentebestuur dat duidelijk, daadkrachtig en betrouwbaar werkt aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen vanuit een strategie en gericht op de toekomst. We voeren politiek op basis van onze beginselen: gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit, publieke gerechtigheid en rentmeesterschap.

Gespreide verantwoordelijkheid en solidariteit

De ambtelijke organisatie en het gemeentebestuur werken samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en ondernemers. Wederzijds vertrouwen, fatsoen, afspraak is afspraak en respect zijn daarin essentieel maar ook het vertrouwen herstellen daar waar dat verloren is gegaan. We zijn ambitieus, resultaatgericht en daadkrachtig. We werken samen met inwoners en ondernemers richting een gezamenlijke stip aan de horizon, die we borgen in een strategische visie. We geloven in een overheid die helpt en ondersteuning biedt aan de zwakkeren in de samenleving en alleen op de voorgrond treedt als dat noodzakelijk is.

Publieke gerechtigheid en rentmeesterschap

Kansen, behoeften en ondernemerschap staan centraal. Beleid en regels zijn helpend, en geen doel op zich. Nu is het antwoord op veel vragen 'negatief'. Wij kijken naar kansen, behoeften en 'Hoe het wel kan'. We laten ons niet leiden door luidruchtige minderheden, maar geven juist een stem aan de stille meerderheid. We bouwen aan een gemeente die bloeit en een gemeenschap die ondernemend, gezond en toekomstbestendig is.

Tijd om te veranderen!

De laatste jaren hebben we te weinig van onze visie teruggezien in Horst aan de Maas. Het CDA wil met daadkracht en leiderschap laten zien dat het anders kan in onze gemeente. **Het is tijd voor verandering, tijd om te Doen!**

Leon Litjens
Lijsttrekker CDA Horst aan de Maas

1. MAATSCHAPPELIJK LEVEN

In Horst aan de Maas wonen trotse inwoners, die omkijken naar elkaar en weten wat verantwoordelijkheid betekent. We voeren eigentijds en effectief beleid, en als het nodig is heroverwegen we keuzen uit het verleden. We zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen, dat er in alle kernen genoeg te beleven is, en dat het makkelijk wordt voor inwoners om actief te worden in het maatschappelijk leven. Minder regels, meer ruimte voor initiatief, identiteit en lokale cultuur.

1.1. Sociaal en zorgzaam

In Horst aan de Maas zorgen we dat iedereen mee kan doen. Een sterke sociale basis is het uitgangspunt, sterke gemeenschappen zijn onze kracht. Er is hulp en ondersteuning voor iedereen die dat nodig heeft, maar solidariteit is niet onbeperkt. We verwachten verantwoordelijkheid van inwoners en zetten als gemeente in op preventie en zorgen voor sterke gemeenschappen. Waar nodig heroverwegen we bestaande structuren, bijvoorbeeld als dat de effectiviteit van ons beleid verbetert.

De sociale basis

Een sterke sociale basis is het beste uitgangspunt voor gezonde en gelukkige gemeenschappen. Als mensen elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten ontstaat verbinding, sociale controle en een informeel netwerk. Deze informele manier van zorg moet in elke gemeenschap de basis zijn, waarin vrijwilligers samenwerken met professionals en formele zorg pas in zicht komt als dit noodzakelijk is. Sterke gemeenschappen zijn de kracht van onze gemeente en vormen de basis voor hoe omgaan met uitdagingen als vergrijzing en toenemende zorgdruk.

Preventie

We gaan van 'zorgen voor' naar 'zorgen dát': zorgen dat gezondheid en gemeenschappen worden versterkt, zorgen dat inwoners elkaar vinden en ondersteunen en zorgen dat problemen minder snel zorgproblemen worden. Dat betekent dat we voor preventie gaan. Dat doen we door aandacht te hebben voor gezonde leefomgevingen en leefstijlen. We stimuleren beweging, gezonde voeding en zingeving. We versterken sociale cohesie door samen met partners te zorgen voor goede dagvoorzieningen, ontmoetingsplekken en laagdrempelige activiteiten. We zijn samen met onze partners actief om beginnende problematiek zo vroeg mogelijk te signaleren en we voorkomen eenzaamheid en overbelasting.

Om al het bovenstaande te realiseren moeten we gemeenschappen versterken. Dat lukt alleen met voldoende vrijwilligers, sterke lokale structuren (zoals sportverenigingen) en een goede verbinding tussen inwoners en professionals.

Minima

Inwoners waarbij de noodzakelijke basis van hun bestaan in het gedrang komt, door onder andere financiële problemen, verdienen ondersteuning. We zetten de ingezette

koers door en faciliteren effectieve maatschappelijke initiatieven zoals stichting Leergeld.

Senioren

Nederland staat voor een ingrijpende demografische transitie. Het aantal 65-plussers stijgt in Nederland, dus ook in Horst aan de Maas. Op langere termijn zien we een verdubbeling van de vergrijzing van de bevolking en een flinke toename van de zorgvraag. Het vooruitzicht is dat in 2040 maar liefst één op de tien inwoners tachtig jaar of ouder is. In onze regio ligt dit cijfer hoger dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast wordt een forse toename van het aantal alleenstaanden verwacht. Tegelijkertijd zien we dat het aantal professionele zorgverleners afneemt en de druk op de (beschikbare) mantelzorgers groeit hard. Deze ontwikkelingen nemen we serieus, we versterken informele netwerken (gemeenschappen).

We bouwen meer woningen voor senioren en bieden ondersteuning voor (langer) thuis wonen en verruimen de regels voor het plaatsen van (pre-)mantelzorgwoningen. We zorgen voor een prettige, toegankelijke en veilige leefomgeving voor senioren. We bouwen levensloopbestendige woningen, die aansluiten bij de wensen en behoefte van senioren zodat er beweging optreedt op de woningmarkt.

We maken binnen de WMO-budgetten afdoende ruimte voor inzet op preventie en innovatie, zoals het toepassen van domotica. We maken het makkelijker om een (pre-)mantelzorgwoning bij een bestaande woning te plaatsen en verruimen mogelijkheden tot woningsplitsing en omzetten van bedrijfswoning naar burgerwoning. We ondersteunen initiatieven voor senioren die langer thuis willen wonen, zoals woonhofjes.

Omdat de druk op mantelzorgers toeneemt, versterken we de mantelzorgondersteuning en focussen we waar mogelijk op het versterken van informele netwerken. Door dit netwerk in kaart te brengen heeft de mantelzorger overzicht en inzicht in de mantelzorgtaken. Wie kan wat doen, niet alleen binnen de familie maar in het verdere netwerk. We versterken mantelzorgers niet alleen via formele voorzieningen, maar vooral door ontmoeting, vrijwilligersinitiatieven en lokale netwerken in dorpen en wijken te stimuleren, zodat mantelzorgers er niet alleen voor staan.

We zetten in op goede voorlichting bij inwoners én werkgevers en concrete mantelzorgwaardering zoals het versterken van respijtzorg (tijdelijke ondersteuning). Innovatie en e-health kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de ondersteuning van mantelzorgers. Zo kunnen apps helpen bij het plannen en afstemmen van zorg en ondersteuning binnen een familie of vriendengroep. Deze vorm van innovatie willen we bekend maken onder de mantelzorgers. In het onderwijs bezien we of maatwerk en flexibiliteit voor jonge mantelzorgers mogelijk is door dit bespreekbaar te maken met onderwijskoepels en leerlingen. Daarnaast onderzoeken we of mantelzorgers van mensen met een WLZ-indicatie in aanmerking kunnen komen voor gemeentelijke ondersteuning.

We hebben oog voor de risico's van eenzaamheid en sociale isolatie. De sociale structuur is in iedere kern of wijk anders, we passen daarom maatwerk toe door te luisteren naar inwoners. Huiskamerprojecten zijn daar een voorbeeld van, daarnaast versterken we lokale gemeenschappen (zie paragraaf 1.7).

Onze gemeente is dementievriendelijk. Het aantal mensen met dementie groeit, ook in onze gemeente. We zorgen voor een inclusieve openbare ruimte en zorgen met voorlichting voor meer bewustwording. Ontmoetingsplekken zoals het Alzheimercafé krijgen ondersteuning en we proberen de zichtbaarheid van het Alzheimercafé en andere initiatieven te vergroten.

Op te veel plaatsen in onze gemeente zien we dat, vaak na uitgevoerde werkzaamheden, de trottoirs ongelijk liggen. Dit is niet alleen ongewenst voor mensen met beperkingen en ouderen maar maakt de gemeente kwetsbaar voor schades. Daarbij vinden we het als CDA het een burgerplicht dat bij sneeuwval inwoners hun eigen trottoirs schoon houden zodat de medemens veilig zich kan verplaatsen. Door ongelijke trottoirs wordt dit bemoeilijkt. Als CDA willen we dat er betere afspraken worden gemaakt over herstel van trottoirs na werkzaamheden en dat er strakker op wordt toegezien of de afspraken worden nagekomen. Wij willen in overleg met belangenorganisaties voor ouderen en voor beperkingen in gesprek zodat de ergste knelpunten in beeld komen en er op korte termijn herstel gaat plaats vinden.

Inclusie

De dienstverlening van onze gemeente is voor alle inwoners toegankelijk en transparant. We communiceren begrijpelijk en benodigde hulp is toegankelijk en dichtbij. Bij het inrichten van de openbare ruimte houden we rekening met alle inwoners, met of zonder beperking, en we zorgen voor voldoende toiletten in de openbare ruimte. Ook onze maatschappelijke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk, we volgen hierin bijvoorbeeld het verdrag van de Verenigde Naties over inclusieve gemeenschappen. Dit beoogt een samenleving te maken, waarin iedereen ongeacht een beperking, gelijkwaardig kan meedoen.

We praten met doelgroepen en niet over doelgroepen. We omarmen bijvoorbeeld het G-debat en winnen advies in bij de betreffende doelgroep als we beleid maken of actualiseren. We ondersteunen initiatieven voor verbreding van (G-)sporten en we zoeken naar een geschikte plek voor Disco 't Trefpunt. Bij woningbouw zorgen we ervoor dat er niet alleen reguliere huizen op de markt komen, maar maken we ook ruimte voor bijvoorbeeld zorgwoningen en bezien of we deze doelgroep actief dienen te ondersteunen indien ze zelfstandig willen gaan wonen.

Het CDA staat voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen en zich gewaardeerd voelt, ongeacht achtergrond, leeftijd, geslacht, beperking, religie of seksuele voorkeur. Het betekent dat er gelijke kansen en mogelijkheden zijn voor alle inwoners.

Beschikbaarheid van zorg

De beschikbaarheid van huisartszorg staat onder druk en verdient daarom aandacht. We brengen de toekomstbestendigheid van huisartsenpraktijken in onze gemeente in beeld. Bij huisvestingsvraagstukken neemt de gemeente een actieve rol in om knelpunten weg te nemen zodat huisartszorg voor iedereen en in voldoende mate toegankelijk en beschikbaar blijft of wordt. We faciliteren het behoud en versterken van zorg in de laatste levensfase.

In tijden van verandering en onzekerheid kan het oprichten van lokale informele zorginitiatieven (de nulde lijn zorg) een manier zijn om burgers meer betrokken te maken bij de zorg voor hun gemeenschap (noaberschap). We volgen daarbij de voorbeelden uit de kern America en trachten dit uit te rollen in de gemeente. Voorbeelden zijn o.a. het bieden van vervoer naar en van een medische afspraak tot het regelen van boodschappen. We brengen organisaties en vrijwilligers die deze vorm van ondersteuning al bieden samen om dit verder uit te werken. Dit draagt bij aan versterking van sociale banden en gemeenschapszin. Het is belangrijk dat de gemeente dergelijke initiatieven ondersteunt en faciliteert als onderdeel van participatieve zorg. Ondersteuning kan plaatsvinden in de vorm van financiële steun, kennisdeling en training.

Innovatie

Om de druk op de arbeidsmarkt te verlichten kijken we naar innovaties, zoals kansen voor robotica, domotica of nieuwe zorgconcepten. Innovatie betekent voor ons ook slimmer organiseren, domein overstijgend samenwerken en het verminderen van administratieve lasten, zodat professionals en vrijwilligers meer tijd hebben voor mensen. Om voldoende 'handjes' te behouden, zetten we in het sociaal domein samen met onze zorgpartners in op sterke vermindering van administratieve lasten en onderzoeken we of we de druk op de arbeidsmarkt kunnen verlichten door het inzetten of omscholen van internationale werknemers c.q. mensen uit voormalige Nederlandse koloniën. Om dit te laten slagen is ontzorgen een randvoorwaarde. Denk hierbij aan huisvesting voor de medewerker zelf maar mogelijk ook voor het gezin dat eventueel nakomt. Daarbij willen we de druk van internationale werknemers op de reguliere zorg verminderen en ruimte creëren voor commerciële partijen die seniorenwoningen combineren met eigen zorgconcepten. De gemeente dient daarbij de balans tussen vraag en aanbod te bewaken.

Jeugdzorg

Eén op de zeven kinderen in Nederland maakt gebruik van enige vorm van jeugdzorg. We voorkomen uithuisplaatsingen en plaatsing in gesloten jeugdzorg. We onderzoeken de mogelijkheden van beschikbaarheidsfinanciering en we halen waar het noodzakelijk is de 'harde knip' van 18 jaar uit de jeugdzorg mits passend bij de totaalbudgetten. Hierdoor kan de gemeente duurzamere ondersteuning bieden. Bij complexe situaties zorgen we voor nazorg, om nieuwe problemen te voorkomen. Daarbij kijken we altijd kritisch of méér zorg effectief is. Waar mogelijk wijzen we ouders op hun verantwoordelijkheden.

Preventie

We zijn kritisch op wat noodzakelijk is en we weten dat solidariteit niet onbeperkt is. Waar mogelijk nemen inwoners zelf ook verantwoordelijkheid. We zetten in op preventie om inzet van zorg op de lange termijn te verminderen. We onderzoeken of we een convenant kunnen sluiten tussen partijen die zich bezighouden met jeugdzorg, openbare orde en veiligheid om mogelijke probleemsituaties snel in het vizier te krijgen en onderlinge samenwerking te verbeteren.

Waar we kunnen beperken we de bureaucratie. We gaan voor één aanspreekpunt voor gezinnen, zoals een gezinscoach. Hierdoor krijgt een gezin rust en overzicht en werken we efficiënter. We blijven jeugdigen de ruimte bieden om zelf een mentor te kiezen, de zogenaamde JIM (Jouw Ingebrachte Mentor).

Op verschillende scholen in Nederland zijn jeugdhulpverleners actief die opkomende hulp- en zorgvragen snel signaleren, dit helpt bij preventie. We onderzoeken of deze werkwijze passend is voor Horst aan de Maas.

Zorgkosten

De zorgkosten blijven stijgen en zullen een steeds groter deel van de begroting vragen. Willen we voorkomen dat andere beleidsterreinen worden uitgehold dan is economische groei onmisbaar en hebben we beperktere mogelijkheden om brede welvaart te realiseren. Alleen met een groeiende economie kunnen we de stijgende zorguitgaven dragen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat economische groei de oorzaken van stijgende zorgkosten niet wegneemt. Daarom versterken we onze sociale basis, zetten we in op preventie en werken we aan gezonde gemeenschappen, zodat de druk op zorg structureel afneemt.

Door vergrijzing, chronische aandoeningen, technologische ontwikkelingen (en hogere verwachtingen) en het personeelstekort nemen de zorgkosten toe. De zorg blijft alleen betaalbaar als onze welvaart stijgt. Economische groei is daarom een voorwaarde om zorgkosten acceptabel te houden. Ook als gemeente moeten we ook daar onze verantwoordelijkheid in nemen. Tegelijkertijd weten we dat niet alleen een economisch vraagstuk is. We zetten daarom een programma op met de volgende speerpunten: sterke gemeenschappen, preventie, eigen verantwoordelijkheden, een gezonde leefomgeving, sterke sociale netwerken, deregulering en het verminderen van administratieve lasten, en het nemen van eigen verantwoordelijkheid.

Solidariteit is niet onbeperkt. Te vaak wordt de overheid voor alles verantwoordelijk gehouden en wil de overheid ook alle verantwoordelijkheid nemen waardoor de overheid uitdijt en te duur en inefficiënt wordt. Mensen hebben een eigen verantwoordelijkheid en de gemeente moet zich inspannen om die verantwoordelijkheid te verstevigen. Daarnaast leidt méér zorg niet altijd tot betere resultaten, hier zijn we scherp op. We zijn realistisch: we kunnen niet alle risico's uit de samenleving verbannen.

1.2. Onderwijs

We blijven investeren in goed onderwijs en bijbehorende huisvesting. We zorgen dat we vooruit blijven kijken en zorgen voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting in alle kernen of in de directe omgeving.

Cultuur en identiteit

Onderwijs dat aansluit bij onze cultuur en identiteit verdient extra aandacht. Carnaval, noaberschap, lokale tradities, dialect en lokale producten zijn belangrijke onderdelen van onze lokale cultuur. We gaan in gesprek met onderwijskoepels om dit op een verantwoorde manier een plek te geven in het onderwijsaanbod.

Toekomstbestendig

We onderschrijven de Engelse uitdrukking: *'It takes a village to raise a child'*, dat wil zeggen dat een kind niet alleen door de ouders wordt opgevoed maar door een hele gemeenschap (familie, vrienden, school en buurt). We blijven dus verbindingen leggen tussen overheid, onderwijs en bedrijven om leerlingen te stimuleren tot ondernemerschap, zorg en techniek zodat onderwijs aansluit bij maatschappelijke behoeften. We denken hierbij aan concrete lesprogramma's omtrent techniek en programmeren (Techkicks) of het initiatief 'De Onderwegwijzer'. We ondersteunen manieren om techniek en nieuwe (sociale) media onderdeel te maken van onderwijs en de maatschappij als geheel.

Beweging en leerklimaat

Kinderen en jongeren verdienen voldoende ruimte voor sport en beweging, een goed binnenklimaat in de klas en een veilige omgeving. Niet alleen fysiek, maar ook maatschappelijk. Voor pestgedrag is geen plaats in de klas. Waar we kunnen, dragen we hieraan bij. Het onderwerp veiligheid verdient extra aandacht in de klas, omdat signalering en preventie op scholen voor meer veiligheid 'op straat' kan zorgen. Ook is er aandacht voor het voorkomen van verslavingen en problematisch gedrag, hierbij kijken we voornamelijk naar drugs, alcohol en kansspelen.

1.3. Jeugd & jongeren

Voor kinderen en jongeren moet Horst aan de Maas een veilige, sociale en uitdagende omgeving zijn om op te groeien.

Sport en participatie

We bevorderen sport en participatie bij kinderen en jongeren en werken hiermee samen met partners zoals Stichting Leergeld, verenigingen en onderwijskoepels. Bij het inrichten van nieuwe woongebieden nemen we de belangen van de jongste bewoners mee: er zijn veilige loop- en fietsroutes, we zorgen ervoor dat het sociaal veilig is en er voldoende speelaanleidingen zijn, bij voorkeur in het groen. In samenwerking met scholen, verenigingen en de gemeente willen we een programma ontwikkelen om jeugd en jongeren te laten participeren in de maatschappij, bijvoorbeeld als vrijwilliger,

waarbij er een (motiverende) bonus in het verschiet ligt voor deze jongeren, zoals cadeaubonnen, een certificaat of een extra punt bij een nader te bepalen vak.

We blijven de verbinding zoeken tussen kinderen en jongeren en de lokale politiek, waarbij we zoeken naar vormen die passen bij jongeren en die ook daadwerkelijk bijdragen aan de lokale politiek. We zien dat jongeren (mentale) druk ervaren, wat voor stress en mentale klachten kan zorgen. Door middel van voorlichting willen we deze druk verminderen. De inzet van een jeugdpsycholoog in het onderwijs kan mogelijk bevorderlijk zijn voor het mentale welzijn van jongeren.

Uitgaan

Evenementen voor kinderen en jongeren onder 18 jaar worden met open armen ontvangen door de gemeente. We onderzoeken op welke wijze we vernieuwende evenementen voor 12- tot en met 18-jarigen kunnen faciliteren. We zorgen dat zoveel mogelijk evenementen in onze gemeente voor alle leeftijden zijn, zonder dat dit voor extra regeldruk zorgt. Waar mogelijk zorgen we dat de regeldruk afneemt. We voorkomen dat evenementen onnodig een leeftijdsgrens instellen, juist voor jongeren tussen 12 en 18 jaar is er te weinig uitgaansaanbod.

De dorpskernen moeten een levendige, veilige plek zijn waar jongeren in een vertrouwde omgeving kunnen uitgaan c.q. er vertiermogelijkheden voorhanden zijn. Waar vraagstukken spelen omtrent de continuïteit van horeca en recreatie in de kernen, kijken we samen met betrokken partijen naar oplossingen om in de plaatselijke behoefte te voorzien.

Veiligheid

BOA's dienen samen met onderwijs, zorg- en veiligheidspartners ingezet te worden om overlastgevende jongeren stevig aan te pakken zodat overlastgevende situaties snel opgelost worden. We ontwikkelen hiervoor een zero tolerance-aanpak. Daarbij stimuleren we partijen binnen het domein van maatschappelijk werk, jeugdzorg en veiligheid om informatie te delen en samen te werken. Aangezien steeds meer mensen zich door overlastgevende situaties onveilig voelen dient hier grote prioriteit aan te worden gegeven. Veiligheid wordt de hoogste prioriteit voor BOA's, andere aandachtsgebieden krijgen daarom minder prioriteit.

1.4. Sport

De positieve effecten van sport en beweging zijn enorm. Sporten en bewegen zorgt ervoor dat inwoners lichamelijk en geestelijk beter in hun vel zitten. Daarnaast heeft sport en bewegen een belangrijke sociale en maatschappelijke impact op het leven van onze inwoners en draagt het bij aan de preventie van zorgkosten. We zorgen dat we vooruit blijven kijken en zorgen voor toekomstbestendige sportvoorzieningen in alle kernen of in directe omgeving. Waar ledenaantallen dalen, of de druk op bestuursleden toeneemt denkt de gemeente altijd mee over fusieplannen of andere oplossingen.

In alle kernen bestaat de mogelijkheid om op een laagdrempelige manier te sporten of te bewegen. Sportverenigingen die een rol willen spelen in lokale of maatschappelijke initiatieven reiken we een helpende hand en geven we de ruimte. We zijn trots op onze diverse koplopers op maatschappelijk en sportief gebied.

We zorgen voor een integraal inzicht in de sportvoorzieningen in onze gemeente en kijken samen met verenigingen naar de gevolgen van dalende ledenaantallen. Waar samenwerking een meerwaarde heeft en waar ook van onderop meegewerkt wordt, faciliteren wij deze ontwikkelingen. We zetten ons samen met de verenigingen in voor kwalitatief goede accommodaties. Om het niet bij woorden alleen te laten zorgen we voor een uitvoeringsplan gekoppeld aan een realistisch investeringsprogramma.

Een recent voorbeeld van een accommodatie die achtergebleven is, is de accommodatie van Hockey Club Horst (die ook gebruikt worden door het Dendron College). Deze hebben op korte termijn een renovatie nodig, zoals het beleidskader van de gemeente ook aangeeft. Dat er nog geen renovatie plaatsvond, komt door het verband tussen de kleedlokalen en de kantine. Hier is maatwerk nodig. De bijdrage van de hockeyclub kan niet groter zijn dan het voordeel dat ze als gevolg van de renovatie krijgen. Bekend is dat Wittenhorst en HTC in de komende maanden hun verbeterplannen op tafel gaan leggen. In de komende jaren zullen deze in een uitvoeringstraject komen.

We zien kansen voor de sportvisserij en we hebben oog voor de uitdagingen van bestaande visverenigingen. De vele viswateren en visverenigingen in Horst aan de Maas blijven vaak onderbelicht, maar kunnen een belangrijke maatschappelijke rol vervullen. Denk hierbij aan natuur- en waterbeheer en inzetten van (sport-)vissen in sociaal beleid. De gemeente gaat samen met de duiksportvereniging op zoek naar goede huisvesting en opslag. We hebben kennisgenomen van de plannen van HSV 't Blikske, en hebben begrip voor de beweging die zij willen maken naar een eigen visvijver gezien de beperkingen van de huidige locatie. We nemen een positieve grondhouding aan ten opzichte van de plannen, omdat ze zowel ecologisch als maatschappelijk versterkend kunnen werken. Hierbij houden we rekening met de mogelijkheid van delfstoffenwinning om het plan (mede) mogelijk te maken.

Sportverenigingen die vanuit continuïteit of het creëren van extra maatschappelijke meerwaarde samen willen gaan werken faciliteren we zowel ruimtelijk als qua beleid en financieel. De opgave is leidend en daarom passen we maatwerk toe (zie ook 1.6).

Het hippisch centrum Grandorse is en blijft een sportfaciliteit met internationale allure. We zetten in op maximale creativiteit met een acceptabel risico bij het vinden van stikstofruimte zodat bouwvergunningen ter ondersteuning en versterking van Grandorse kunnen worden afgegeven.

1.5. Evenementen en horeca

In Horst aan de Maas is altijd wat te beleven en dat willen we graag zo houden.

Evenementen

Het organiseren van evenementen moet makkelijker worden, initiatiefnemers verdienen minder regeldruk en verantwoordingstaken. We gaan voor een uitnodigend evenementenbeleid waarbij de gemeente maximaal inzet op dienstbaarheid, in het bijzonder bij maatschappelijke initiatieven (zie het voornemen van gemeente Deurne als voorbeeld). Handhaving op evenementen dient sober en doelmatig te zijn en de gemeente neemt bij het behandelen van de vergunning een helpende en ondersteunende houding aan. Niet ieder evenement heeft beveiliging nodig, we passen dit alleen toe als dat noodzakelijk is. Daarnaast wijzen we bezoekers (en mogelijk hun ouders) op eigen verantwoordelijkheden, zo voorkomen dat we alle risico's bij organisatoren en ondernemers neerleggen. Waar mogelijk geven we meerjarige vergunningen af bij terugkerende evenementen en we behouden de evenementencoördinator.

Voor alle leeftijden

We zetten een bonus in voor ondernemer en/of organisator die aan de slag willen voor doelgroepen onder 18 jaar, bijvoorbeeld door middel van een subsidie of een stimuleringsregeling. We voorkomen dat evenementen uit voorzorg een leeftijdsgrens instellen. Juist voor de leeftijdsgroep tussen 12 en 18 jaar is er een te beperkt aanbod aan evenementen. De verantwoordelijkheid voor het naleven van de leeftijdsgrenzen bij alcoholgebruik, leggen we in eerste instantie neer bij de drinkende jongeren (en ouders) en pas bij de verstrekkers indien deze onvoldoende maatregelen genomen hebben om te voorkomen dat te jonge mensen alcohol krijgen, waarbij eerst een waarschuwing volgt bij overtreding. We overwegen de jongeren te beboeten bij overtreding van de regels (of het inschakelen Halt), mits de uitbater zijn of haar verantwoordelijkheid heeft genomen. We creëren duidelijke en eerlijke spelregels in samenspraak met organisatoren, zo behouden we een goed uitgaansaanbod voor onze jongeren. Gelijke behandeling in alle kernen is altijd het uitgangspunt.

Soos en dorpsfeesten

We waarderen de 'sooscultuur' in onze gemeenten en koesteren de dorpskermissen en andere terugkerende evenementen. In 2026 onderzoeken we een alternatief voor de twee bestaande kermissen in Horst. De kermissen moeten betaalbaar blijven voor inwoners, daarom willen we bezien of we het tarief van een aantal attracties kunnen verlagen door inschrijfgelden voor exploitanten te verlagen.

Daarnaast bieden we ruimte voor een andere meerdaags evenement(en), zoals de opening van het culturele seizoen of een jaarmarkt. Hierin krijgen de betrokken horecaondernemers een leidende rol die ook actief draagvlak dienen te verwerven bij andere stakeholders in het centrum. We onderzoeken mogelijkheden voor nieuwe locaties voor (kleinschalige) evenementen in de openbare ruimte, waarbij we uitgaan

van dubbelgebruik (bijvoorbeeld parkeren op weekdays, evenementen in weekends). We zien het gebied rond de vrijkomende locatie van de Weisterbeek hierin als kansrijk.

Witwassen

Voor witwassen van crimineel geld is geen ruimte in onze gemeente. We onderzoeken witwasgevoelige functies en plekken en zetten de zogenaamde Wet Bibob toets proactief in voor zover we daartoe bevoegd zijn. Bij concrete signalen zetten we onze bevoegdheden maximaal in om mogelijke criminele geldstromen te ontmantelen, zowel bij detailhandel als horeca. Het overtreden van de wet leidt tot het intrekken van de vergunning.

1.6. Maatschappelijk vastgoed en accommodaties

Met zestien kernen spelen er veel huisvestingsvraagstukken in Horst aan de Maas. Gelukkig wordt onze gemeente gekenmerkt door ondernemende vrijwilligers die zich met hart en ziel inzetten voor onze dorpen en verenigingen. We zorgen dat we vooruit blijven kijken en zorgen voor toekomstbestendige maatschappelijke huisvesting in alle kernen of in directe omgeving.

Sport, horeca, cultuur, onderwijs en maatschappelijk leven zijn verbindende factoren in een gemeenschap en dragen enorm bij aan de leefbaarheid in de kernen. Elk dorp verdient een goede accommodatie(s) voor cultuur, onderwijs en andere maatschappelijke doeleinden (zoals horeca, vrijetijdsbesteding en sport). We zijn ons ervan bewust dat goede accommodaties geld kosten, het lukt niet altijd om tot een sluiten exploitatie te komen. Daarom onderzoeken we of we verhuurmogelijkheden voor accommodaties kunnen verruimen.

Accommodatievraagstukken

Verenigingen die willen fuseren krijgen ondersteuning bij accommodatievraagstukken. Verenigingen die zelf verantwoordelijk zijn voor hun vastgoedvraagstuk (zoals de gerealiseerde loods van de Plaggenhousers) ondersteunen we actief. Vaak is maatwerk de oplossing, we gaan flexibel om met geldend beleid.

Goede fusievoornemens of een proactieve omgang met accommodatievraagstukken (zoals het hierboven benoemde voorbeeld, maar dit geldt ook voor continuïteitsvraagstukken) worden écht gefaciliteerd. Wij zijn voorstander van een gemeentelijk fonds voor maatschappelijk vastgoed, ter ondersteuning van maatschappelijk vastgoed dat een belangrijke rol vervult voor de leefbaarheid en waarvan het voortbestaan onder druk staat. De plaatselijke samenleving gaat hierbij voorop en maakt duidelijk wat men zelf doet en welke bijdrage gevraagd wordt vanuit het fonds.

De gemeente denkt actief mee en draagt waar mogelijk een deel van de kosten, bijvoorbeeld als er planologische wijzigingen plaats moeten vinden. De gemeente brengt per saldo geen leges of afdrachten in rekening en denkt mee over grondposities. Sportaccommodaties die vrijkomen na een fusie verdienen aandacht en zullen

minimaal budgetneutraal worden herbestemd, waar mogelijk en wenselijk kan er een (kleinere) maatschappelijke functie voor terugkomen.

1.7. Gemeenschapsontwikkeling: vrijwilligers, verenigingsleven en kernenbeleid

Vrijwilligers, bestuurders en andere actieve inwoners zijn de spil in onze gemeenschappen en geven kleur aan onze gemeente. We zien dat de houding ten opzichte van vrijwilligerswerk en het verenigingsleven verandert, als gemeente zijn we aan zet om betekenisvol vrijwilligers werk toegankelijk en aantrekkelijk te maken. Vrijwilligers, verenigingsleven en andere informele structuren zorgen samen voor een ecosysteem waar onze gemeenschappen op draaien. Ze zorgen voor ontmoeting, versterken sociale cohesie en dragen bij aan preventie. Vrijwilligers, verenigingen, sportclubs en lokale initiatieven vormen samen de sociale basis van onze dorpen en wijken, waar ontmoeting, preventie en onderlinge steun vanzelf ontstaan.

Gemeenschapsontwikkeling

Gemeenschappen vormen een ecosysteem dat bestaat uit maatschappelijke dragers als vrijwilligers, verenigingen, ontmoetingsplekken en informele structuren. Dit ecosysteem vormt de sociale basis voor onze inwoners en gemeenschapsontwikkeling is daarom belangrijk. Om te komen tot sterkere gemeenschappen hebben we een sterk verenigings- en vrijwilligersleven nodig, dat uitnodigt om mee te doen. In de kern betekent dat: goed luisteren naar vrijwilligers, minder regeldruk en maatwerk waar nodig.

Gemeenschapsontwikkeling vraagt tijd, continuïteit en vertrouwen. Ontmoeting en lokale netwerken zijn hierbij essentieel: zij vormen de sociale basis waaruit onderlinge steun, preventie en betrokkenheid ontstaan. De gemeente ondersteunt dit door drempels weg te nemen, initiatieven te verbinden en vanuit gelijkwaardigheid samen te werken met inwoners, professionals en vrijwilligers.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn het cement van onze samenleving. We zien dat vrijwilligerswerk verandert, vrijwilligers geven vaker de voorkeur aan flexibele inzet of korte (bijvoorbeeld projectmatige) bijdragen. Flexibele vormen van vrijwilligerswerk door jongeren kunnen een springplank zijn naar meer structurele vormen van vrijwilligerswerk. Maatschappelijke stages zijn hier een voorbeeld van. Door toenemende regeldruk en complexer wordende (maatschappelijke) vraagstukken is vrijwilligerswerk minder aantrekkelijk geworden en ligt de 'last' vaak bij dezelfde groep vrijwilligers. Het CDA wil vrijwilligerswerk en maatschappelijke betrokkenheid toegankelijk en aantrekkelijk maken. We waarderen, helpen en ondersteunen vrijwilligers vanuit een open en actieve houding. Initiatieven nemen we niet over, maar helpen we verder. We zetten in op toegankelijke aanspreekpunten binnen de gemeente voor vrijwilligers en actieve inwoners, zodat er duurzame en waardevolle contacten ontstaan.

We faciliteren (informele) netwerken tussen vrijwilligers en verenigingen en helpen waar nodig bij het moderniseren van maatschappelijke organisaties. Voorstellen vanuit maatschappelijke organisaties of vrijwilligers voor het wegnemen van overbodige regels, nemen we altijd serieus.

Verenigingsleven

Het verenigingsleven bepaalt een belangrijk deel van de identiteit van onze gemeenschappen, denk aan de rijke blaasmuziektraditie, onze carnavalsverenigingen en de sportverenigingen. Daarnaast vervullen verenigingen een cruciale informele rol in onze gemeenschappen, ze zorgen voor ontmoeting tussen jong en oud en spelen een belangrijke preventieve rol. Denk aan het stimuleren van beweging, het versterken van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid.

We zijn daarom trots op het verenigingsleven in Horst aan de Maas. Waar we kunnen reiken we een helpende hand en we spannen ons in om het besturen van verenigingen of stichtingen en het organiseren van maatschappelijke evenementen makkelijker te maken. We belasten verenigingen niet ongewild met maatschappelijke taken: ze moeten zich kunnen richten op hun kerntaken. We toetsen of het subsidiebeleid kan worden vereenvoudigd, waarbij minder regelgeving en meerjarige subsidieverstrekking centraal staan.

Kernenbeleid

We ontwikkelen een kernenbeleid, inclusief investeringsagenda. We zorgen dat kernen zich gelijkwaardig behandeld voelen, want we weten dat de gemeente er snel naar neigt om de hoofdkern centraal te zetten. Dit verdient niet alleen aandacht, maar ook handelen. In alle kernen is er dezelfde aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte (van blad opruimen tot verpauperde bebouwing), maar we weten dat elke kern anders is en maatwerk is daarom noodzakelijk.

Dorpsplatforms (en dorpsraden) nemen en krijgen verantwoordelijkheden en hebben recht op een duidelijk aanspreekpunt en goede ondersteuning. Lokale initiatieven worden waar mogelijk ondersteund, waarbij de gemeente in beginsel mede zorgt voor de randwoorden zoals goede ontmoetingsplekken en een sterke sociale infrastructuur.

Lokale krant en journalistiek

Bij een actieve samenleving hoort een goede informatievoorziening. De gemeente bevordert de instandhouding en versterking van onze lokale nieuwsvoorziening. Daarnaast wijzen we op het belang van een goede streekomroep. Dit draagt bij aan goede informatievoorziening, het controleren van lokaal bestuur en de identiteit van onze regio. We zetten in op voldoende middelen voor een streekomroep, zodat zij hun taken op een goede en zorgvuldige manier kunnen uitvoeren.

1.8. Identiteit: cultuur, erfgoed en kunst

Horst aan de Maas is een unieke gemeenschap, waar bijna elke kern een eigen dialect en tongval kent. Onze identiteit is geworteld in cultuur, tradities en gemeenschapszin. Het CDA wil deze eigenheid koesteren, versterken en zichtbaar maken.

Kunst en cultuur

De Culturele Hotpot beoogt in samenwerking met de 'culturele kwartiermakers' een effectief instrument te zijn om kunst en cultuur op een laagdrempelige manier te stimuleren. We bevorderen innovatie en cross-overs en samenwerking tussen professionals en amateurs. We zien cultuur als een middel binnen maatschappelijke vraagstukken, we zetten culturele kwartiermakers ook in om verbinding te leggen binnen het sociaal domein en de recreatieve sector. We zetten in op het behoud van toegankelijke subsidiemogelijkheden, in samenwerking met de 'culturele kwartiermakers' en maatschappelijke partners.

We laten ons adviseren door (lokale) deskundigen bij het opstellen en uitvoeren van beleid omtrent kunst, cultuur en erfgoed. We stimuleren en faciliteren een gemeentebreed platform voor kunst en cultuur, waar alle creatieve geesten een plek kunnen vinden, van musici tot architecten.

Samen met het Gasthoës onderzoeken we manieren om het structurele tekort terug te dringen en daarmee te zorgen dat het aanbod van kunst en cultuur in het Gasthoës behouden blijft. We zetten in op meer aanbod voor jeugd en jongeren.

Cultuur en verenigingsleven

Subsidies leveren een belangrijke bijdrage aan het maatschappelijk leven in onze gemeente en dragen bij aan het behoud van lokale cultuur. We indexeren subsidies en zorgen dat er niet op gekort wordt, tegelijkertijd zijn we scherp op de doelmatigheid van onze subsidiegelden. We ondersteunen carnavalsverenigingen met budgetsubsidies, carnavalsverenigingen dragen bij aan saamhorigheid en versterken onze identiteit. We zorgen dat organisatoren van culturele evenementen voor alle leeftijden, waaronder carnavalsactiviteiten, niet ten onder gaan en regeldruk en toezicht en handhaving.

Dialect

De Limburgse taal en onze eigen dialecten krijgen of houden een plek in het straatbeeld (komborden). Waar mogelijk ondersteunt de gemeente het behoud van onze taal en dialecten. We onderzoeken mogelijkheden om onze cultuur en ons dialect actief in de klassen te brengen en op te nemen in het onderwijsaanbod.

Kunst in de openbare ruimte

Er wordt een fonds vanuit de grondexploitaties opgezet om lokale kunstenaars kunst in de openbare ruimte te laten realiseren. We inventariseren de bestaande kunstwerken in de openbare ruimte en zorgen voor goed onderhoud. We bekijken de mogelijkheden om kunstwerken te vervangen of toe te voegen, zodat het aanbod van kunst in de openbaar ruimte blijft aanspreken. We gaan respectvol om met kunstwerken die we

verplaatsten, verwijderen of vernieuwen. We leren van fouten uit het verleden en benutten onze kunstcollectie zodat onze kunst niet ‘verstoft’.

Erfgoed

We zien toe op de kwaliteit van ons fysieke erfgoed en zijn er zuinig op. Samen met betrokkenen en experts inventariseren we waardevolle gebieden, gebouwen, landschappen en zeker ook immaterieel erfgoed. We hebben ook oog voor moderner erfgoed, zoals onze naoorlogse architectuur. We zien het belang van onze erfgoedorganisaties, we ondersteunen daarom de uitgangspunten van het initiatief ‘Platform erfgoedorganisaties Horst aan de Maas’.

Waar mogelijk kiezen we bij karakteristieke gebouwen voor herontwikkeling of herbestemming in plaats van sloop, zodat onze leefomgeving herkenbaar en waardevol blijft. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden voor bijzondere architectuur bij nieuwbouwontwikkelingen, zodat we actief aan erfgoedontwikkeling doen. Voor de Kasteelruïne in Horst vinden we een duidelijke link met de authentieke staat belangrijk, mogelijk met een moderne twist (zoals de Keversberg in Kessel). Om toekomstbestendig te zijn is een gezonde exploitatie cruciaal en mogelijkheden op doorontwikkeling van groot belang.

Geschiedenis, musea en storytelling

We ondersteunen initiatieven die geschiedenis en erfgoed tot leven brengen door middel van storytelling, zoals (interactieve) wandelroutes of informatieborden. Hierdoor komen bijzondere of ingrijpende gebeurtenissen uit het verleden tot leven. “Geen toekomst zonder geschiedenis”; dit benadrukt dat het begrijpen van het verleden essentieel is voor het begrijpen en vormgeven van de toekomst.

Kunst, cultuur en erfgoed vormen de ziel van Horst aan de Maas. Ze verbinden generaties, stimuleren creativiteit en versterken onze lokale identiteit. Het CDA kiest voor een toekomst waarin we trots kunnen zijn op wie we zijn — en waarin we ruimte blijven bieden aan nieuwe verhalen om daarmee onze toekomst vorm te geven.

Onze eigen Musea zoals onder meer De Locht, Kantfabriek, Peelmuseum spelen een belangrijke rol in het voorgaande. Wij zijn trots op onze musea en we hebben een positieve grondhouding om ze te faciliteren om hun positie te behouden en te versterken.

2. ONDERNEMERSCHAP

In Horst aan de Maas hoef je niet stil te zitten. In 2024 zijn er 5.300 bedrijven gevestigd, onze gemeente is onderscheidend in verschillende sectoren, wat resulteert in een kansrijke arbeidsmarkt en een goed welvaartsniveau. Naast de landbouw zijn in onze gemeente de maakindustrie, recreatie & toerisme, zakelijke dienstverlening, horeca en handel sterk vertegenwoordigd, De verscheidenheid koesteren we. Om onze economische positie te versterken, zoeken we de verbinding met ondernemers en maatschappelijke partners. Het gemeentebestuur werkt écht samen aan de toekomst, bijvoorbeeld bij het opstellen en evalueren van beleid. Het CDA pleit voor het opstellen van een duidelijke strategische visie met een uitvoeringsprogramma, waarin thema's als economie, landbouw, wonen, maatschappij en sociale voorzieningen, bereikbaarheid en mobiliteit, en natuur verbonden zijn. Hierbij geldt: de ontwikkeling van het geheel is méér dan de som der delen. Tenslotte is economische groei een middel om bepaalde kosten te kunnen dragen en randvoorwaarden voor brede welvaart te creëren.

2.1. Lokale economie en arbeidsmarkt

Ondernemers zijn de motor van onze economie en een belangrijke spil in het maatschappelijk leven in onze gemeente. We zijn dan ook trots op onze ondernemers.

Ruimte voor ondernemerschap

Voor ondernemers betekent stilstand achteruitgang, daarom faciliteren we ondernemers waar we kunnen in hun ruimtebehoefte. Daarbij is van belang dat we meer aan ruimte willen ontwikkelen dan alleen maar Klaver 7. We zetten sterk in om Klaver 7 te ontwikkelen conform het plan van de buurt. Daarmee is er enkel ruimte voor lokale en regionale bedrijven (ca. 35 hectare) en komt er een fatsoenlijke en robuuste groenbuffer. De gemeente neemt zet zich in om de regie over de uitgifte door Klaver 7 over te nemen van (ontwikkelbedrijf) Greenport. We creëren bij ondernemers (ook in het buitengebied) extra ruimte in hun bouwblok voor het verbeteren van de noodzakelijke aanpassingen om het bedrijf toekomstvast te maken. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan de verbetering van het dierenwelzijn, klimaatadaptatie, goede huisvesting van internationale werknemers en energievraagstukken. We nemen een actieve rol in de revitalisering van de bedrijventerreinen, schuifruimte wordt (o.a.) voorzien in de verschillende klavers van het Greenport gebied in Horst aan de Maas. Om toekomstbestendig te blijven, is een actieve verkenning nodig voor vestigingsmogelijkheden elders binnen de gemeente, hetzij geclusterd, hetzij solitair. Het voorkomen van onevenredige verkeersbelasting en of aantasting van de aanwezige waarden in de omgeving zijn randvoorwaarden. Daarnaast kijken we naar kansen binnen bestaande bebouwing, bijvoorbeeld binnen vrijkomende agrarische bebouwing. Afhankelijk van omgeving en ontsluiting is er dus ruimte voor nieuwe economische dragers in het buitengebied. Dit is ook wenselijk, waar door de sanering van vele agrarische bedrijven de werkgelegenheid en daarmee ook de leefbaarheid in kernen onder druk komt te staan.

Ondernemerschap stimuleren en faciliteren

We betrekken ondernemers bij het maken van beleid en zetten in op sterke wederzijdse relaties met de lokale ondernemersverenigingen en brancheorganisaties. We bevorderen dat men financiële ruimte krijgen door het instellen van een ondernemersfonds, waardoor men meer eigen verantwoordelijkheid kan nemen. Daar waar nodig zullen we samen met ondernemersinitiatieven ontplooiën om te komen tot sterke ondernemersverbanden. Bij aanbestedingen en inkoop geven we reële kansen aan lokale partijen, waar mogelijk nemen we de maatschappelijke meerwaarde die lokale partijen creëren mee bij gunning. Dit gaan we beleidsmatig verankeren.

We binden jongeren aan Horst aan de Maas door te inspirerende voorbeelden van jonge ondernemers en professionals in beeld te brengen, we laten zien dat Horst aan de Maas vol zit met mogelijkheden voor jonge, ambitieuze professionals. Daarvoor maken we zowel letterlijk als figuurlijk ruimte voor startups.

Bereikbaarheid

We zorgen voor een toekomstbestendige hoofdinfrastructuur, de op te stellen strategische economische, ecologische, maatschappelijke & ruimtelijke visie is hierbij leidend. Zo blijven bedrijventerreinen en woongebieden optimaal in verbinding met belangrijke routes als de A67, A73, MiddenPeelweg, andere provinciale wegen en het spoor. De hoofdinfrastructuur krijgt een prominente plek in de omgevingsvisie. Daarbij worden deze ambities verankerd in bestemmingsplannen en beleid.

Goede openbaar vervoersverbindingen helpen om bedrijven aantrekkelijk te maken voor potentiële werknemers maar ook om onze studerende jeugd goed en veilig naar onderwijsinstellingen te brengen. Om de potentie van de lokale arbeidsmarkt optimaal te benutten, blijven we samenwerking tussen lokale bedrijven en onderwijsinstellingen faciliteren en stimuleren. We onderzoeken of we eenmaal per week een busje kunnen laten rijden tussen de kleine kernen en Grubbevorst, Horst en Sevenum zodat ouderen eenvoudig een keer naar een grotere kern kunnen om boodschappen te doen.

Arbeidsmarktparticipatie

We ondersteunen de keuze voor de nieuwe locatie van Onze Loods. Arbeidsmarktparticipatie in Horst aan de Maas is laagdrempelig. Deelnemers worden waar mogelijk in reguliere arbeidsprocessen ingezet, we zoeken hiervoor de verbinding met lokale ondernemers.

Vergunningen

Vergunningverlening heeft hoge prioriteit. Als de aanvragen correct zijn ingediend is uitgangspunt dat vergunningen binnen de gebruikelijke termijnen, zoals geduid in de omgevingswet, worden verleend. Via dashboards zal dit voor de Raad inzichtelijk worden gemaakt. Daarbij onderzoeken of indien termijn niet gehaald worden bepaalde vergunningen automatisch verleend kunnen gaan worden.

2.2. Regionale economie

Binnen én buiten onze regio liggen economische kansen voor Horst aan de Maas. Als gemeente zijn we niet bang om in regionale en grensoverschrijdende verbanden onze eigen, onderscheidende koers te varen.

Ambitie

We tonen ambitie door een evenement met minimaal regionale uitstraling naar Horst aan de Maas of de regio te halen. Denk aan eigen invulling van een (regionaal) evenement, waarbij (bijvoorbeeld) cultuur en ondernemerschap elkaar versterken. Hiermee we zetten we onze gemeente op de kaart en versterken we onze eigen culturele identiteit. Daarbij dient een dergelijk event bij te dragen aan de economische versterking van onze regio en de samenwerking in de regio te versterken. Waar mogelijk en effectief zetten we in op Euregionale samenwerking met Duitse overheden, onder andere op het gebied van energie, economie veiligheid en arbeidsmarkt.

Klaver 7

Onze inzet wordt erop gericht dat we het bedrijventerrein Klaver 7 van ontwikkelbedrijf Greenport ontwikkelen volgens het plan van de omwonenden (zie 2.1). Dat wil zeggen: een meer bescheiden ontwikkeling (= 35 ha) die gericht is op lokale bedrijvigheid met regie op de uitgifte bij de gemeente. Dit kan het beste plaatsvinden als de gemeente Klaver 7 overneemt van het ontwikkelbedrijf. De financiële risico's van deze strategie kunnen worden gedekt door ofwel de dividenduitkering te verlagen dan wel door binnen (ontwikkelbedrijf) Greenport het verhogen van de OZB-opbrengst binnen het Greenport-gebied op de reeds gerealiseerde grootschalige economische ontwikkelingen (meer dan 5 hectare bebouwing). Uiteraard kan een mix van verminderde dividenduitkering en verhoging van de OZB ook. Daarbij zal een realistische waardebeoordeling, die rekening houdt met de 'opswing' (beleggingswaarde) die gecreëerd wordt, behulpzaam zijn

Samenwerking 'Oost-West' voor Greenport Venlo

We kijken nadrukkelijk naar sterke gebieden op die as, zoals Brainport, Metropoolregio Eindhoven, Asten-Somerse Deurne en Agrifood Capital. Hiermee versterken we positie van onze maakindustrie en agribusiness.

We heroverwegen of we blijven deelnemen aan de regio Noord-Limburg, als die ons in onze ontwikkelingen beperkt, er voor onze gemeente te weinig toegevoegde waarde is en de focus te zeer op gemeente Venlo ligt. We onderzoeken tevens of en op welke wijze we ons kunnen verbinden aan Metropoolregio Eindhoven (MRE).

In dit verband vinden wij de door de gemeente Venlo en de provincie Limburg in gang gezette slaapmodus van Greenport Venlo ongewenst. De economie in onze regio is en blijft zich ontwikkelen en we zullen vooruit moeten blijven kijken en voorkomen dat we net als nu in Zuid-Limburg dreigt te maken krijgen met verouderde economieën die in een afstervingsfase geraken. Het DSM-terrein en de luchthaven Maastricht-Aachen airport zijn daar treffende voorbeelden van.

Triple helix

We gaan actief participeren (zo nodig ook financieel) in triple-helix samenwerkingsverbanden (samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen) die meerwaarde voor onze gemeente kunnen zijn, zoals Triple Helix samenwerking die ontstaat vanuit het “Toekomstperspectief Tuinbouwketen Limburg+”, Land van de Makers en de eventuele opvolger van Supply Chain Valley. We zien te beperkte meerwaarde in Crossroads Limburg. De middelen die daar op dit moment voor ingezet worden, kunnen we beter inzetten voor de eerdergenoemde samenwerkingsverbanden. Bij Brightlands Campus Venlo moet de nadruk volgens het CDA meer bij de betrokken ondernemers komen te liggen. Tenminste de helft van de aandelen dient in handen te komen van ondernemerspartijen en de campus moet zich gaan richten op de belangrijkste ‘triple helixen’: zoals de Triple Helix samenwerking die ontstaat vanuit het toekomstperspectief Tuinbouwketen Limburg en Land van de Makers. Daarnaast zetten we in op startende innovatieve bedrijven, die elkaar treffen en elkaar kunnen versterken in en nabij het gebied van het voormalige greenpark terrein (locatie voormalige Floriade), waarbij samenwerking met Green Techport Noord-Brabant voor de hand liggend is. Om de campus verder te versterken, is het belangrijk om kansen te benutten met betrekking tot de vestiging van nieuwe en of bestaande onderwijsactiviteiten. Waar mogelijk zetten we ons in voor het uitbreiden van de triple helixen met een vierde spil, de burger (de maatschappij) om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken door burgers actief te betrekken bij het innovatieproces.

Provincie Limburg

Provincie Limburg is een belangrijke partner. De samenwerking met de provincie is de laatste jaren onder druk komen te staan. We herstellen de banden met de Provincie Limburg. We nemen de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) serieus maar hebben ook een aantal inhoudelijke kritiekpunten, maar zullen steeds als uitgangspunt nemen dat besluitvorming over (en uitvoering van) lokale zaken in principe bij de gemeenten thuishoort, tenzij er een aantoonbaar provinciaal belang speelt.

2.3. Internationale werknemers en asiel

Voor onze welvaart en economie zijn we mede afhankelijk van de inzet van internationale werknemers. We vertellen het eerlijke verhaal: deze werknemers zijn nodig voor onze economie en verdienen niet alleen goede huisvesting, maar ook eerlijke arbeidsvoorwaarden zoals betaling conform CAO en eventuele vakbondspostulaten. Voor vertrek moeten internationale werknemers volledig geïnformeerd worden over hun rechten en plichten in Nederland, zoals loon, pensioen- en uitkeringsstelsel, verzekeringen en onderwijsmogelijkheden. Dit kan via uitzendbureaus en andere schakels in het proces en wordt er op ingezet om een VOG van de werknemer te ontvangen. We blijven inzetten op innovatie en robotisering als lange termijnperspectief. Daarbij houden we er rekening mee dat ook de vergrijzing in de Oost-Europese landen snel toeslaat en dat de groeiende economie steeds meer ook de vraag in eigen land naar werknemers doet groeien. Tot die tijd geven we prioriteit aan goede en fatsoenlijke leef- en werkomstandigheden voor de groep internationale

werknemers. Daarbij bestrijden we degenen die ondermaatse kwaliteit aan deze doelgroep bieden. We bestrijden misstanden zoals onderbetaling, ontbreken van vrije dagen en onvoldoende veiligheid. Tegen partijen die overlast veroorzaken en zich niet houden aan de spelregels wordt hard opgetreden, met een ‘zero tolerance’ beleid. Het CDA pleit daarmee voor een realistische koers vooruit en vertelt het eerlijke verhaal.

Minder afhankelijk van internationale werknemers

Om minder afhankelijk te worden van buitenlandse werknemers, onderzoeken we met ondernemers hoe we de beweging richting robotisering kunnen maken: denk aan het bieden van uitbreidingsruimte, mits het aantal internationale werknemers daalt. Dit gaan we uitwerken met de relevante bedrijven, belangenorganisaties en andere betrokkenen. We zien hierin een aantal uitdagingen: de doorontwikkeling van techniek, de beschikbaarheid van subsidies of financieringsvormen, het veranderen van de bestaande werkprocessen en cultuur (denk- en werkwijze) en de beschikbaarheid van data- en energiesystemen. Tegelijkertijd zetten we er op in dat de internationale werknemers werken onder eerlijke voorwaarden zoals werkweek van 36-40 uur, vrijwillige overuren met 125% beloning, 25 verlofdagen, nationale feestdagen, verplichte ARBO- en veiligheidstrainingen en een ziektekostenverzekering. We blijven kritisch kijken naar de arbeidsmarktpositie en toegevoegde waarde van bedrijven, maar ook naar hun inzet voor integratie en sociale cohesie.

Onderscheid tussen werken en vestigen

We maken onderscheid tussen (internationale) werknemers die zich definitief in onze gemeenschappen willen vestigen en werknemers die zich hier niet willen vestigen. Voor vestigers zorgen we voor taalcursussen, interculturele workshops en events (zie ook paragraaf ‘Maatregelen’), sport- en cultuurprojecten zoals het Koempel-project, begeleiding bij administratieve zaken (BSN, bankrekening, verzekering) en ondersteuning zoals toegang tot een psycholoog of maatschappelijke begeleiding indien nodig. Integratie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, werkgevers en werknemers waarbij werknemers die willen integreren niet ‘gepamperd worden’ maar eigen verantwoordelijkheid dienen te nemen.

Verantwoordelijkheid bij werkgever

We leggen meer maatschappelijke verantwoordelijkheid bij de inleners. Zij zullen samen met andere stakeholders moeten zorgen voor een adequate aanpak waarin de internationale werknemers passende leefomstandigheden worden aangeboden. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het zorgen voor draagvlak in de omgeving, het regelen van huisvesting, toezicht op orde en veiligheid, maatschappelijke voorzieningen, crisisopvang en sociale zekerheid. Om de druk op lokale zorgvoorzieningen te verkleinen, kunnen huisvesters de minder complexe zorg inkopen bij commerciële partijen. We zorgen dat internationale werknemers in hun eigen land geïnformeerd worden over nationale en lokale omstandigheden en regelgeving. We zetten ons in om toegankelijkheid van internationale databanken (Interpol, politie) voor RNI en arbeidsbureaus te verbeteren en zetten in op een verklaring van goed gedrag (VOG) uit het land van herkomst.

Huisvesting

Huisvesting ontkoppelen we van werkgeverschap, zodat internationale werknemers in mindere mate afhankelijk zijn van hun werkgever. We zetten daarom actief in op het ontkoppelen van huisvesting en werkgever door bijvoorbeeld te gaan werken met huurcontracten of andere vormen waarmee het doel wordt bereikt. We gaan voor kleinschalige woonunits in plaats van grootschalige slaaplocaties (max. 2 personen per unit), met voorzieningen zoals eigen bed, kast, bureau, snel internet, keukenfaciliteiten en sanitair. Ook volgen we de normen van de Stichting Normering Flexwonen (SNF) en de aanbevelingen uit het rapport 'Roemer'.

Juist om overlast, vervuiling en ander ongewenst gedrag te voorkomen en maatschappelijk draagvlak te verbeteren zetten we aanvullend in op goede voorzieningen op huisvestingslocaties zodat internationale werknemers minder gebruik hoeven te maken van voorzieningen in de kernen. Transport naar werk wordt in principe georganiseerd via bijvoorbeeld een fiets of bedrijf bus. We eisen van exploiterende partijen dat zij werknemers informeren over normen en waarden en ingrijpen waar dat nodig is.

Waar agrariërs hun internationale werknemers op hun eigen terrein en/of in eigen gebouwen huisvesting aanbieden zal de gemeente via de te verlenen exploitatievergunning ervoor zorgdragen dat de beoogde scheiding tussen huisvesting en inlener (van internationale werknemers) geborgd is.

Geen short stay in reguliere woningen

Als gevolg van vergrijzing en ontgroening is er ook in andere sectoren behoefte aan instroom van internationale werknemers. We zien dat woningzoekenden concurreren met short-stay verblijf van internationale werknemers in de kernen en dat robotisering minder snel gaat dan verwacht. We stoppen daarom met short-stay in reguliere woningen en zetten in op strikte handhaving en forse boetes.

Wij maken onderscheid tussen (internationale) werknemers die zich definitief in onze gemeenschappen willen vestigen en werknemers die zich hier niet willen vestigen. In de praktijk werkt het niet om termijnen te verbinden aan mensen die hier tijdelijk werken en die de bedoeling hebben zich hier niet te vestigen. Dat tijdelijk werkt duurt immers in de praktijk sterk wisselend. Dat kan zijn van enige weken tot mogelijk langer dan een jaar. Om die reden willen we af van normen voor verblijfsduur bij huisvestingslocaties. Deze locaties zijn voor werknemers die zich niet willen vestigen in Nederland, ongeacht de duur. Werknemers die zich definitief willen vestigen, dienen te integreren en zullen we qua aantal meenemen in ons volkshuisvestingsbeleid. Ook zetten we bij deze groep in op het bieden van mogelijkheden bij persoonlijke ontwikkeling en gelijke behandeling: internationale werknemers die zich hier blijvend willen vestigen worden niet enkel gezien als arbeidskrachten, maar als volwaardige inwoners die bijdragen aan de gemeenschap en ontwikkelmogelijkheden verdienen. Eigen verantwoordelijkheid is hier wederom het vertrekpunt.

Maatregelen

Binnen het thema internationale werknemers, gaan we voor een aantal concrete maatregelen:

- Verruiming van bestaande huisvestingsmogelijkheden is enkel toegestaan voor lokale bedrijven, we zorgen hierbij voor spreiding over de gemeente.
- Bestaande short-stay locaties krijgen bij aangetoonde lokale behoefte in beginsel uitbreidingsmogelijkheden, waar het kan.
- De maximale vergunningstermijn wordt verruimd naar vijftien plus vijf jaar, mits er nog sprake is van een aantoonbare aanhoudende behoefte van huisvesting voor internationale werknemers en de huisvestende partij een extra maatschappelijke inspanning levert.
- We onderzoeken of de gemeente meer grip kan krijgen op huisvestingslocaties, bijvoorbeeld door te participeren in de exploitatie.
Bij gebleken eigen behoefte kan bij agrarische ondernemers indien een goede inpassing in de omgeving kan worden gerealiseerd (meer) ruimte voor huisvesting worden geboden.
- De omgeving profiteert (in de vorm van compenserende maatregelen) mee van de financiële opbrengsten van een huisvestingslocatie.
- We brengen samen met de vragende sectoren in kaart welke huisvestingsvorm past bij de verschillende sectoren waarin internationale werknemers werkzaam zijn zoals de landbouw, distributie en in de toekomst ook de zorg.
- Op ondernemers die zich niet houden aan afspraken en regelgeving, wordt actief en streng gehandhaafd. Waar nodig passen we dwangsommen toe en gaan waar noodzakelijk uiteindelijk over tot intrekken van de vergunning en sluiting van de accommodatie. Ook worden deze ondernemers op geen enkele wijze meer gefaciliteerd door de gemeente, we sturen erop aan dat ze uitgesloten worden van ondernemersverbanden en we gaan hun naam actief communiceren. Voor deze aanpak maken we voldoende middelen vrij.
- We huisvesten alleen op of rondom bedrijventerreinen als we een goed woon- en leefklimaat voor internationale werknemers en buurtgenoten kunnen borgen. Huisvesting moet kleinschalig zijn (max. 2 personen per unit), voldoen aan SNF-normen en aanvullende eisen en toegang tot voorzieningen (keuken, sanitair, internet et cetera).
- Internationale werknemers moeten vóór hun vertrek naar Nederland volledig geïnformeerd worden over hun rechten en plichten, zoals loon conform CAO-uitzendkrachten, pensioen- en verzekeringsstelsel, en integratiemogelijkheden. Dit gebeurt via uitzendbureaus en andere schakels in het wervingsproces en we zetten in om een VOG te verkrijgen van de werknemer.
- Werkgevers en uitzendorganisaties zijn verplicht om te voldoen aan geldende arbeidsrechtelijke bepalingen (o.a. werkweek, overuren, verlofdagen, ARBO-veiligheid) en actief mee te werken aan integratieprogramma's voor de groep mensen die zich blijvend willen vestigen in ons land zoals taalcursussen, interculturele workshops en sociale activiteiten, zodat deze zich kunnen ontwikkelen en deelnemen aan de lokale gemeenschap.

- Het oprichten van een Centrum voor Poolse Cultuur en Integratie, dat fungeert als ontmoetingsplek voor Poolse migranten en de lokale Nederlandse gemeenschap. Het centrum heeft als doel culturele uitwisseling te bevorderen, sociale integratie te ondersteunen en wederzijds begrip tussen verschillende culturen te versterken. Het centrum zal een breed scala aan activiteiten aanbieden, waaronder:
 - Culturele evenementen (concerten, tentoonstellingen, filmavonden, lezingen)
 - Workshops en cursussen (taal, kunst, handwerk, koken, muziek)
 - Integratie- en informatiebijeenkomsten (leven en werken in Nederland, sociale rechten en plichten)
 - Ontmoetingsactiviteiten voor ouderen en alleenstaanden
 - Activiteiten voor kinderen en jongeren (educatief en creatief)
 - Samenwerkingsprojecten met lokale Nederlandse instellingen en verenigingen

Bij succes wordt dit verbreed naar arbeidsmigranten uit andere landen.

Asiel

Als CDA zijn we voorstander van een streng en rechtvaardig asielbeleid waarbij er geen ruimte is voor ongecontroleerde c.q. niet beleidsmatig geregelde economische vluchtelingen. Als CDA nemen we onze verantwoordelijkheid in opvang van daadwerkelijke vluchtelingen (zoals oorlogsvluchtelingen of mensen die vanwege geloof of seksuele geaardheid moeten vluchten).

2.4. Detailhandel

We gaan voor levendige detailhandel in de kernen van Horst aan de Maas.

Leegstand

We nemen bij gebleken behoefte het initiatief om centrummanagement te introduceren in Sevenum en Grubbenvorst. We voorkomen leegstand, hiertoe zetten we een actieplan op samen met het centrummanagement (en ondernemersloket) waarbij het gaat om kwaliteit en lokaal ondernemerschap. We faciliteren desgevraagd door de ondernemersvereniging een benchmark voor huurprijzen in de centra, zodat ondernemers zicht kunnen krijgen op toegankelijke huurprijzen. Als hieruit blijkt dat huurprijzen onredelijk zijn, voeren we een actief beleid om dit naar een redelijk en billijk niveau te brengen. Voor ondernemers die een leegstaand pand (willen) betrekken, bezien we in samenspraak met de ondernemersvereniging naar mogelijkheden om dit te faciliteren.

Detailhandel in de kernen

We denken mee met marktpartijen die willen voorkomen dat detailhandel noodgedwongen moet sluiten. We zoeken naar mogelijke nieuwe vormen van detailhandel in combinatie met maatschappelijke functies zoals zorg en post (en pakket). Bij dit alles verliezen wij niet uit het oog waarom economische functies

(dreigen te) verdwijnen. Schaal en het ontbreken van een plaatselijke vraag zijn vaak de belangrijkste redenen.

Als gemeente brengen we partijen samen en overleggen we over een wenselijke aanpak, waarbij ideeën nader op uitvoerbaarheid worden onderzocht. Daarbij hanteren we het beginsel: 'waar we samen optrekken, komen we verder'. Bij voldoende aanleiding, overwegen we het ontwikkelen van vastgoed in eigen beheer zodat we kunnen sturen op huurprijzen en gebruik.

Starters

We leggen de rode loper uit voor starters: voor beginnende ondernemers met een passie voor detailhandel zetten we ons in om in samenwerking met het centrummanagement een laagdrempelige verzamellocatie in het centrum van Horst te openen. Deze ruimte is een brede incubatorplek voor beginnend ondernemerschap, waar ervaren ondernemers starters helpen om hun ondernemingen te laten bloeien. Op die manier willen we een kweekvijver bevorderen voor ondernemerschap in het centrumgebied. De inzet van (oud-)ondernemers uit het centrumgebied en de opstelling van een realiseerbaar businessplan is daarbij een randvoorwaarde. Bij gebleken succes, onderzoeken we of deze opzet ook binnen andere (centrum-)gebieden of bedrijventerreinen kunnen toepassen.

2.5. Toerisme en recreatie

Horst aan de Maas is een toeristische gemeente. Bezoekers genieten van onze natuurgebieden, de lokale cultuur, gastvrijheid en historie en de ruime keuze in vrijetijdsbesteding. Een sterk aanbod van toeristische voorzieningen is ook in belang van de eigen recreant en versterkt het woon- en leefklimaat in Horst aan de Maas

Branding, marketing en innovatie

Om Horst aan de Maas nog beter op de kaart te zetten we in op één regionale marketingorganisatie die medegefinancierd wordt door de gemeente. Door middel van sterke branding zetten we in op een groei van het toerisme in onze gemeente. Samen met ondernemers onderzoeken we mogelijkheden voor innovatie in de gastvrijheidssector. Lokale toeristische platforms worden waar mogelijk hersteld met (financiële) ondersteuning vanuit de gemeente. We onderzoeken of, naast digitale informatievoorziening, een fysiek VVV-kantoor haalbaar is.

Manifest Gastvrij Limburg

We houden rekening met de ontwikkeling van toerisme en recreatie in ons ruimtelijk en maatschappelijk beleid en volgen hiermee het 'Manifest Gastvrij Limburg' dat is opgesteld door verschillende belangenorganisaties. Bij het opstellen van beleid maken we gebruik van kennis en gegevens van onze toeristische sector.

We maken de gemeente aantrekkelijker door goede infrastructuur en goede recreatieve (thema-)routes en benutten ruimte voor groei voor de sector. We zijn terughoudend met het verhogen van lokale lasten en hebben aandacht voor regeldruk. Om innovatie en

goede ideeën vooruit te helpen, roepen we een strategisch fonds recreatie & toerisme in het leven en stellen we samen met de sector een innovatieagenda op. We beoordelen de gemakkelijkhedenbelasting door te bezien of baten en lasten nog met elkaar in overeenstemming zijn, waar mogelijk gaan we voor een simpelere manier om het beoogde effect te realiseren.

Kasteelse Bossen

De Kasteelse Bossen is een belangrijk uitloopgebied, bestaande uit een gezonde mengeling van bos, natuur en water, waarvan de inwoners van Horst al jarenlang gebruik maken. Het gebied wordt behouden en versterkt door de bereikbaarheid te voet en te fiets vanuit Horst naar dit gebied te verbeteren.

Kasteel en kasteelboerderij zijn vanuit historisch perspectief onlosmakelijk met elkaar verbonden. In de komende jaren wordt gewerkt aan een afbouw van de restauratie die recht doet aan verleden en heden en waarbij gezocht wordt naar een exploitatie die op eigen benen kan staan. Hiervoor bieden we ruimte voor doorontwikkeling.

Het is duidelijk dat meerdere partijen ontwikkelingen voorzien in het gebied, terwijl het gebied een belangrijke maatschappelijke functie heeft als uitloopgebied van Horst. Dat betekent dat niet alles kan, daarom gaan we voor een door de gemeenteraad vastgestelde gebiedsvisie die duidelijke keuzes maakt waarbij het uitgangspunt is dat de Kasteelse Bossen geen gebied is voor intensief recreatie & toerisme. Als ontwikkelingen onmogelijk blijken, kijkt de gemeente samen met initiatiefnemers actief naar mogelijkheden elders in de gemeente.

2.6. Landbouw, tuinbouw en boomteelt

We zijn van oudsher bij uitstek een agrarische gemeente. Het werk op en rond het land heeft onze identiteit vormgegeven en gezorgd voor welvaart, sterk maatschappelijk leven, innovatiekracht en ondernemingsdrang. Om een agrarische gemeente te blijven, hebben agrariërs een gemeente nodig die denkt in kansen, betrouwbaar is en langdurig perspectief biedt. We zien de sector als onderdeel van de oplossing en werken samen aan perspectief.

Een sterke primaire sector is noodzakelijk

Nederland is niet zelfvoorzienend. Voedselzekerheid en betaalbaarheid van voedsel en energie is daarom cruciaal. Ook de geopolitieke onzekerheid vraagt in toenemende mate om een meer onafhankelijke positie.

We hebben een sterke economie nodig. Hoe dan ook zal er zonder een sterke primaire sector geen sprake zijn van een sterke maakindustrie, dienstverlening en toeleveringsindustrie. We hebben economisch groei nodig om lasten te verlagen en te zorgen dat we de kosten van de vergrijzing (zorg) en uitdagingen op gebied van klimaat en natuur aankunnen. Goede zorg en een klimaatgeschikte omgeving kosten geld. Dat kunnen we alleen betalen met economische groei. Daarbij kunnen ondernemers ook een

bijdragen leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Bijvoorbeeld de glastuinbouw kan een bijdrage leveren aan energiezekerheid en betaalbaarheid.

Effectief beleid en deregulering Van binnen naar buiten in plaats van binnen naar buiten

We gaan liever voor een haalbare en effectieve '8', dan een utopische '10'. We denken praktisch en doelmatig, we schrijven beleid en visies samen met betrokken ondernemers en belangenorganisaties en we vertalen dit in uitvoeringsprogramma's met geld en middelen zodat we ook gaan doen. Daarbij staat voorop dat ondernemers en gemeente zich beide verantwoordelijk achten, zowel voor beleid als de uitvoering daarvan (zie ook het speerpuntenplan 'Vitaal Platteland' van de LLTB). We kijken daarbij naar de primaire én secundaire bedrijven in de keten. We gaan actief met deze partijen in gesprek om te komen tot deregulering en effectievere regelgeving. We laten de markt in een eerste pilotproject 'dereguleringsvoorstellen' opstellen die we na beoordeling gaan implementeren. Deze aanpak gaan we in beginsel voor alle markten introduceren. Daarmee wijzigen we de aanpak van de gemeente die doorgaans verordoneert wat de buitenwacht moet doen. Wij vragen aan de buitenwacht wat we als gemeente kunnen doen en beoordelen die dan op toepasbaarheid.

Op dit moment zorgt wisselend overheidsbeleid voor een rem op investeringen door ondernemers. Daar waar we als gemeente invloed hebben, zetten we in op langjarig en duidelijk beleid dat jarenlang geldt. We zorgen voor breed draagvlak bij besluitvorming en borgen de geldingsduur in de besluitvorming.

Het CDA hecht aan een sterke primaire sector, omdat deze bepalend is voor veel economische domeinen en voedselzekerheid. We gaan uit van de zeven transitiepaden voor de landbouw van de Sociaal Economische Raad (SER). De zeven transitiepaden zijn: hightech landbouw in gesloten en open systemen (1), biologische landbouw (2), duurzame landbouw (3), maatschappelijke ondernemingen (4), natuur/landschapsbeheer (5), het stoppen van het bedrijf (6) en andere maatschappelijke doelen en convenanten (7). Welk transitiepad we hanteren, hangt af van omgevingsfactoren.

Continuïteit

Bedrijven die willen investeren in de continuïteit van hun onderneming, bijvoorbeeld door verduurzaming of modernisering, verdienen een helpende hand (bijvoorbeeld bij ruimtelijke opgaven) en een luisterend oor. We sluiten aan bij de beoogde doelen van het Limburgs Offensief Stikstof en de Agrarische Blijversaanpak.

Om innovatie en goede ideeën vooruit te helpen, roepen we een strategisch fonds voor agribusiness (primair en secundair) in het leven en stellen we een innovatieagenda die gekoppeld is aan het "Toekomstperspectief Tuinbouwketen Limburg+".

We volgen het "Toekomstperspectief Tuinbouwketen Limburg+". Dit biedt namelijk een routekaart voor de verdere ontwikkeling van deze sector, die cruciaal is voor de duurzame productiemethoden, technologische innovatie en het versterken van de

samenwerking tussen alle ketenpartners. Hierdoor wordt niet alleen een robuustere tuinbouwsector opgebouwd, maar draagt de sector ook bij aan de bredere maatschappelijke opgaven, zoals voedselzekerheid, betaalbaarheid voedsel, energie en klimaatneutraliteit. Hierdoor behoudt de sector haar 'license to produce'.

Bouwvlakvergroting is mogelijk, mits het direct verband houdt met verduurzaming, innovatie (ook automatisering en robotisering), dierenwelzijn, kwalitatieve huisvesting, klimaatadaptatie en energietransitie.

Bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen passen we een Landbouweffectrapportage toe. Landbouwgrond blijft zoveel mogelijk landbouwgrond. Als dat principe niet waargemaakt kan worden kijken we naar multifunctioneel gebruik, koppelkansen en compensatie. Als de waarde van grond afneemt door overheidsingrijpen, wordt dit waardeverlies gecompenseerd. Waar mogelijk accrediteren we adviesbureaus zodat er geen dubbel werk verricht hoeft te worden (door de gemeente). Wij voorkomen hierbij dat sprake kan zijn van het principe dat de slager zijn eigen vlees keurt.

We volgen de systematiek van Provinciale Omgevingsvisie (POVI), waarbij we 'primair agrarisch gebied' aanwijzen voor perspectiefvolle landbouw.

Glastuinbouw

Glastuinbouw is een effectieve en efficiënte manier van het telen van gewassen. Gezien druk op gewasbeschermingsmiddelen en vraagstukken omtrent bodem en kwaliteit willen we extra fysieke ruimte creëren voor teelt ondersteunende voorzieningen en glastuinbouw. Door op selecte plekken te intensiveren, kunnen we op veel andere plekken extensiveren. We brengen de behoefte voor glastuinbouw in beeld. We zorgen bij gebleken behoefte voor extra fysieke ruimte voor de glastuinbouw; we zetten primair in op nieuwe projectvestigingsgebieden en waar bedrijfseconomisch mogelijk op revitalisering van bestaande concentratiegebieden.

Bestaande glastuinbouw tegen kernen willen we met ondersteuning van de provincie saneren om ruimte te maken voor woningbouw, waarbij eerst voor schuifruimte voor de glastuinders wordt gezorgd. Om kwaliteitsverbetering te realiseren zetten we in op 'glas voor glas', waarbij we kijken naar van de aanpak van (onder meer) gemeente Venlo. Het opruimen van oude kassen moet onder andere het toevoegen van nieuwe kassen mogelijk kunnen maken.

We kijken naar koppelkansen tussen uitdagingen van de glastuinbouw en maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld in het kader van de energietransitie (geothermie, warmtenetten, etc.).

Boomteelt

De lokale boomteeltsector is toonaangevend in Europa. Een unieke sector, die volledig marktgericht werkt en gekenmerkt wordt door symbiose en samenwerking binnen de gehele keten – zeker in de kerkdorpen van Horst aan de Maas. Daarbij kan deze sector een bijdrage leveren aan allerlei maatschappelijke vraagstukken. We helpen onze ondernemers waar mogelijk om die positie vast te houden en te versterken. We denken

hierbij onder meer aan extra ruimte voor de boomteelt in Hanenberg-Hoogheide-Witveld en de groenbuffer bij Klaver 7. We weten echter ook dat de meeste bedrijven rondom de Maasdorpen gelegen zijn. Het gebied Hanenberg-Hoogheide-Witveld is het aangewezen gebied voor (door-)ontwikkeling van de sector. Waar mogelijk benut de gemeente kansen voor het verbeteren van de infrastructuur en waterhuishouding in dit gebied. Daarnaast gaat de gemeente samen met de sector voor een sterke positie binnen de '5 boomteelt gemeenten' van Nederland en zoekt derhalve actief de samenwerking daarmee op.

Lucht, water, geur en bodem (emissies)

We gaan voor de reductie van emissies lucht, water en bodem – altijd in combinatie met een verdienmodel.

Voor luchtmissies kijken we naar doelsturing via managementmaatregelen waarbij we in eerste instantie denken aan reductie stikstof. We willen hierin dienen als pilotgebied voor het Rijk en/of de Provincie. We staan open voor een lokale mestverwerking (= sluiten mineralenkringloop) en groengasproductie (= reductie methaan) in samenwerking met de sector. Inzet moet hierbij zijn om een verdienmodel te ontwikkelen, luchtmissies te verminderen en kringlooplandbouw (van hoogproductieve landbouw tot en met natuurinclusieve landbouw) te realiseren. Voorwaarde is dat een mestcoöperatie, of een private onderneming met draagvlak bij de gebruikers, een langdurig en robuust economisch perspectief heeft.

Voor de bodem zetten we meer in op een samenhangend pakket aan programma's. We volgen hier voorbeelden uit Noord-Brabant zoals de teelt van eiwitgewassen in initiatieven als Bodem Up, Brabant Bemest Beter en de Biodiversiteitsmonitor. Het proefbedrijf Vredepeel van de Wageningen Universiteit en Research kan hierin een uitdagende rol vervullen.

We willen op basis van een realistisch invoeringstraject voldoen aan de opgaven uit de kaderrichtlijn water. Dit willen we onder andere realiseren door langdurige en realistische en langdurige vergoedingen voor 'groen-blauwe' diensten. We verbeteren ons watervasthoudend vermogen. We realiseren ons dat dit een nationale opgave is, waarvoor de waterschappen in belangrijke mate aan de lat staan. We zullen ons inzetten om een realistische aanpak te kiezen, waarbij een gelijk speelveld op (inter)nationale schaal randvoorwaarde is.

We gaan op zoek naar mogelijkheden om ecologische verbeterdoelen in verbinding te brengen met het economisch belang van land- en tuinbouw in het NOVEX-gebied. We kiezen dus voor een én-én strategie, in plaats van een of-of strategie.

Het huidige geurbeleid moet van tafel. We treffen geen bovenwettelijke maatregelen en brengen eerst de gevolgen van de saneringen in beeld alvorens we aanvullend beleid voeren. We leggen de focus op grootste locaties (qua uitstoot), om op die plekken de geursituatie zo snel mogelijk te verbeteren.

Ecologische doelen

Aan ecologische doelen en opgaven dient altijd een verdienmodel te worden gekoppeld (of ontwikkelruimte): zonder belang geen beweging. Daarbij hoort een eerlijke prijs voor maatschappelijke diensten, met meerjarige afspraken. Hierdoor kan ecologie ook de kernactiviteit van een bedrijf worden.

Hippische sector

Als CDA omarmen we de hippische sector actief en versterken deze onderscheidende kracht van onze gemeente. Dat doen wij door:

1. Internationale samenwerking te stimuleren binnen de Euregio met Duitsland en België, passend bij de ambitie om een mondiale hotspot te zijn;
2. Te werken aan duidelijk, praktisch en toekomstgericht vestigingsbeleid voor paardenbedrijven in het buitengebied, zodat ondernemers ruimte krijgen om te investeren en te groeien en het buitengebied verfraaid kan worden en hippische activiteit ook ingezet kan worden bij op vrijkomende agrarische locaties om daarmee economische dynamiek te behouden in het buitengebied;
3. Ons in te zetten voor soepel en verantwoord grensoverschrijdend verkeer van paarden, in lijn met eerdere euregionale initiatieven;
4. Te investeren in maatschappelijk draagvlak, onder meer door kennismakingsprogramma's voor jeugd, community building en positieve beeldvorming van de sector.

Zo bouwen we voort op een bewezen regionale strategie en zorgen we dat Horst aan de Maas haar positie als toonaangevende hippische gemeente behoudt en versterkt.

Coalitieakkoord

Als CDA Horst aan de Maas zijn we grotendeels positief over het Coalitieakkoord 2026-2030 van D66, VVD en CDA met de titel "Aan de slag". Echter we zijn ronduit negatief over de Landbouwparagraaf. Niet dat we ontkennen of vinden dat er iets gedaan moet worden aan de natuur maar omdat we vrezen dat onze plattelandseconomie er aan gaat.

Na de saneringen van de intensieve veehouderij, het ontbreken van een hard perspectief voor de tuinbouw qua geothermie, de BTW-verhoging die onze boomteeltsector treft etc vrezen we dat ook onze dienstverleners, maakindustrie, logistiek etc die sterk afhankelijk zijn van een sterke primaire sector het onderspit gaan delven. Door verlies van economie gaat ook de leefbaarheid op het platteland ten onder.

Voor het CDA is dit onacceptabel. Het zal dan ook op geen enkele manier gaan meewerken aan deze plannen tenzij er:

1. Vooraf geld beschikbaar komt vanuit het Rijk bij de gemeente om de transitie te bekostigen zodat er een 'nieuwe plattelandseconomie' kan gaan ontstaan die

zorgt voor leefbaarheid, de brede welvaart kan betalen, waarmee we onze jeugd en jongeren kunnen binden

2. Er haalbare en realistische plannen komen die gedragen wordt door ondernemers en banken om die 'nieuwe plattelandseconomie' te gaan realiseren.

3. LEEFOMGEVING

In Horst aan de Maas is het goed wonen. Om dat zo te houden bouwen we volop door aan de toekomst en houden we Horst aan de Maas veilig. We gaan direct aan de slag met concrete oplossingen voor het woningtekort en zorgen met concrete maatregelen voor goedkopere woningen. In Horst aan de Maas voelen we ons veilig: we geven daarom prioriteit aan de veiligheid op straat door meer toezicht, verlichting en meldpunten.

3.1. Wonen

Mensen die zich verbonden voelen met Horst aan de Maas moet een passende woning kunnen vinden in onze gemeente. Daarnaast kijken we vooruit: we bouwen drieduizend woningen in de periode 2027 tot en met 2034, zodat we lokale en regionale woonbehoefte kunnen opvangen. We verhogen daarmee de ambitie naar 375 woningen per jaar. De op te stellen strategische visie is hierin leidend.

Woningmarkt

De woonmarkt is vrij en we hebben te maken met instroom uit andere gebieden (zoals het Brainportgebied). Daarom zetten we in op toevoegen van drieduizend woningen in de aankomende acht jaar, zodat er voldoende aanbod is voor onze eigen inwoners. Wonen krijgt prioriteit, ook qua ruimtelijke claims en we bouwen kwaliteit en naar behoefte per kern. We gaan zuinig om met ruimte, combineren functies en bouwen woningen die passen bij een plattelandsgemeente. Hoogbouw staan we alleen toe waar het past in de omgeving en indien er aantoonbare vraag naar is. Kernen waar de afgelopen jaren (te) weinig gebouwd is, zoals Sevenum, krijgen de komende jaren meer aandacht.

We gaan voor snelle, praktische oplossingen. Daarom werken we actief mee aan woningsplitsing, aan het omzetten van (tweede) bedrijfswoningen naar burgerwoningen en legalisatie van kwalitatief goede woningen, die nog niet de status van burgerwoning hebben. Voor deze laatste categorie kijken we naar de mogelijkheid om een bijdrage te vragen in het kader van het gemeentelijk kwaliteitsmenu.

Grondpolitiek

We blijven bouwen en willen versnellen, dat doen we door in te zetten op actieve grondpolitiek (we kopen grond om te bouwen en te ruilen) en we gebruiken onze juridische instrumenten zoals de wet voorkeursrecht gemeenten. Hierdoor houden we grip op zaken die belangrijk zijn, zoals eigen regie, kwaliteit, snelheid, integraliteit en betaalbaarheid. We onderzoeken een lokale variant van 'ruimte voor ruimte', zodat bouwen in het buitengebied mogelijk is als er kwaliteitswinst voor terugkomt (mits het de agrarische sector niet beperkt). We zetten daarvoor in op circa tien procent van onze woningbouwopgave. Dit kan leiden tot significante opbrengsten, die beschikbaar komen voor versterking van de leefbaarheid.

We spelen voortvarend in op ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld door het aankopen van strategisch gelegen gronden of gebouwen en we verruimen de omvang van het strategisch fonds 'grond en vastgoed'.

Minder regels, flexibel beleid

De huidige doelgroepenverordening en hoge afdrachten remmen de woningbouw, dat moet om die reden op de schop. We stoppen met het stapelen van goedbedoelde regels en richtlijnen om te voorkomen dat woningbouw onbetaalbaar of onhaalbaar wordt. We werken samen met bouwers en ontwikkelaars om regels te schrappen of effectiever te maken. We zorgen ervoor dat het niet alleen bij woorden blijft.

De woningmarkt moet bereikbaar zijn voor alle doelgroepen. Het CDA is een voorstander van eigen woningenbezit omdat dit de kwetsbaarheid van inwoners vermindert. We gaan daarom voor een innovatief woonbeleid:

- We onderzoeken of we als gemeente bouwgrond tegen een verlaagd tarief kunnen aanbieden aan onze inwoners, in combinatie met een kettingbeding zodat we het investeringsvermogen vanuit het grondbedrijf overeind houden. Hiermee kunnen we een aanzienlijke reductie (40% tot 80%) van de grondprijs bij betaalbare woningen realiseren en het eigen woningbezit stimuleren.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor een erfpachtconstructie met een oplopende canon, waarbij de koper alleen eigenaar wordt van de woning en niet van de grond eronder. Hierdoor worden woningen veel financieel bereikbaarder, omdat de woonlasten aan het begin van de wooncarrière verkleind worden.
- We benutten kansen op het gebied van woningdelen, woning splitsen, optoppen, het afstoten van tweede bedrijfswoningen, erfdeling en het creëren van doorstroom voor senioren.
- We maken afspraken met bouwers om nieuwbouwwoningen die in verkoop/verhuur gaan, éérst aan te bieden aan inwoners van onze gemeente – of mensen die binding hebben met onze gemeente.
- We zorgen dat goed bedoelde gemeentelijke prijsverlagingen niet leiden tot averechtse bewegingen op de koopmarkt. Dat betekent dat prijsverlagingen aantoonbaar moeten leiden tot verlaging van de koopprijzen. Alleen partijen die dit aantoonbaar waar maken zullen in de toekomst in aanmerking komen voor gronden van de gemeente. Ook anderszins zullen we bezien op welke wijze we -waar wij sturing kunnen geven- een woningmarkt kunnen bevorderen, die leidt tot redelijke en billijke prijsvorming waarbij recht wordt gedaan aan koper (en huurder) en verkoper (en verhuurder).
- Eigen inwoners krijgen voorrang.

We overleggen periodiek met marktpartijen en woningcorporaties om vraagstukken op te lossen en versnelling te realiseren. Afdrachten bij ruimtelijke ontwikkeling werken remmend, we herzien ons systeem om te komen tot realistische en doelmatige afdrachten. We gaan strategisch samenwerken met deskundige bureaus om ruimtelijke

procedures te versnellen en capaciteitsproblemen bij de gemeente te verkleinen. We zullen ons inzetten om de doelmatigheid van de processen te vergroten om zodoende kosten en vertragingsschade te minimaliseren.

In algemene zin gaan we bij ruimtelijke ontwikkelingen uit van kansen en mogelijkheden. We toetsen aan bestaande beleid en kijken bij beoordelingen naar toekomstige (beleids-)ontwikkelingen als daar concrete aanknopingspunten voor zijn. Nieuw gemeentelijk beleid dient toekomstgericht en innovatief te zijn, zodat we niet 'doen wat we altijd deden' maar juist koers zetten naar nieuwe oplossingen.

Toekomstbestendige wijken

We kijken naar trends en ontwikkelingen, waarbij de vergrijzing één van de belangrijkste is. We zorgen voor een groter aanbod van levensloopbestendige woningen om doorstroom op de woningmarkt te bevorderen. We kijken niet alleen naar reguliere woningen, maar ook naar gemeenschappelijke hofjes of en innovatieve woon-/zorgconcepten. Om dat mogelijk te maken, werken we samen met marktpartijen die dit soort concepten ontwikkelen. Ook hebben we oog voor éénpersoonshuishoudens. We bevorderen dat er meer eenpersoonswoningen op de markt komen, niet alleen door nieuwbouw maar ook door het beter benutten van bestaande bebouwing (bijv. woningsplitsing).

We benutten kansen voor het toekomstbestendig maken van nieuwe én bestaande wijken. We verwijderen overbodige verharding en maken ruimte voor groen, waterberging en openbare (speel-)voorzieningen. We gaan een actief beleid voeren om verouderde wijken op te waarderen en een gezonde balans tussen sociale huurwoningen en marktwoningen te creëren.

We zetten in op de kwaliteit van woningen door de welstandscommissie (Commissie Ruimtelijke Kwaliteit) doelmatiger in te zetten. De doorlooptijd wordt verminderd, maar we borgen via een snelle beoordeling dat (beeldkwaliteits-)plannen van adequaat niveau zijn. Bij kleine initiatieven (één of enkele woningen) komt de welstandstoets te vervallen.

3.2. Kernenbeleid

De zestien kernen van Horst aan de Maas hebben allemaal hun eigen uitdagingen. De gemeente staat dicht bij alle kernen en maakt werk van de belangrijkste uitdagingen in elke kern.

Voor alle kernen geldt dat we in het bijzonder aandacht hebben voor uitdagingen die binnen zo goed als alle kernen spelen. Wat het CDA betreft krijgt het kernenbeleid een expliciete plek in een coalitieakkoord, waarbij we uitgaan van de volgende punten:

- Overal moet ruimte zijn voor een 'straatje erbij', we benutten kansen voor woningbouw en herontwikkeling.

- We houden voorzieningen op peil en gaan voor toekomstbestendige maatschappelijke en culturele accommodaties, sportvoorzieningen en ontmoetingsplekken.
- We zijn flexibel met functiewijzigingen in het buitengebied bij vrijkomende agrarische bebouwing en bedrijfswoningen.
- In samenwerking met kerkbesturen ontwikkelen we een visie op de kerken in Horst aan de Maas, met als belangrijkste vraag of we kerken kunnen behouden door een functiewijziging.
- We verminderen de overlast van doorgaand vrachtverkeer, we onderzoeken of het asfalteren van de Meerlosebaan haalbaar en doelmatig is.
- We verbeteren de sociale veiligheid in de kernen door meer toezicht, camera's, meer openbare verlichting en een duidelijk meldpunt voor onveilige plekken.
- De gemeente ondersteunt en faciliteert het principe van dorpsondersteuners.

Aanvullend op de aandachtspunten hierboven, pakken we door met de belangrijkste speerpunten in de kernen. De navolgende lijst is tijdgebonden. We gaan ervan uit dat prioriteiten in overleg met betreffende kernen kunnen wijzigen, waardoor sprake kan zijn van een meer dynamische invulling van aandachtspunten. Jaarlijks krijgt de lijst dan ook een update.

America

We ondersteunen de partijen die werken aan een nieuwe maatschappelijke accommodatie voor America. We zetten in op de realisatie van de geluidsschermen langs het spoor conform de wensen van het dorp, indien ProRail vasthoudt aan de huidige koers spreken we de bestuurlijk verantwoordelijken bij ProRail hierop aan.

Broekhuizen

Waar mogelijk beperken we de overlast van vrachtverkeer door te onderzoeken of we de Meerlosebaan kunnen gaan asfalteren.

Broekhuizenvorst

De doorstroomvoorziening op 'Kasteel Ooijen' wordt beëindigd en het park wordt ontwikkeld tot een toeristische hotspot. We zetten in op het behoud van de maatschappelijke functie van het sportpark.

Evertsoord

Waar we kunnen dragen we bij aan het in stand/versterken houden van het voorzieningenniveau in Evertsoord. Initiatieven uit de gemeenschap worden waar mogelijk door de gemeente ondersteund.

Griendtsveen

We zorgen dat Griendtsveen een aantrekkelijk dorp blijft om te wonen en om te verblijven. We benutten kansen voor woningbouw en zetten ons waar mogelijk in om de school in Griendtsveen te behouden.

Grubbenvorst

We zorgen voor toekomstbestendige cultuur- en sportvoorzieningen in Grubbenvorst en we nemen maatregelen om het centrum te versterken en leegstand te voorkomen. Kansen voor woningbouw en herontwikkeling benutten we sneller dan voorheen gebeurd is. We onderzoeken het verbeteren van de fietsveiligheid op de Venloseweg en de route Californischeweg – Sevenumseweg.

Hegelsom

Er komt een nieuw schoolgebouw in Hegelsom, we maken werk van de herbestemming van de oude school en het schoolplein in samenspraak met inwoners. Hierbij hebben we ook aandacht voor parkeren in het centrum. We houden aandacht voor de continuïteit van formele zorg en de maatschappelijke accommodatie.

Horst

We gaan voor een veilig en levendig dorpscentrum, zonder overlast. We blijven bouwen, maar zijn kritisch op hoogbouw. We ondersteunen de ontwikkeling van de 'Hoeskamer' in de Weisterbeekschool. We ondersteunen verenigingen met accommodatievraagstukken actief. De verkeers- en parkeerdruk in het centrum is groot, we onderzoeken haalbare en betaalbare oplossingen en vergroten de verkeersveiligheid.

Kronenberg

Om de doorstroom op de woningmarkt te faciliteren en het voorzieningenniveau (bijv. de school) op peil te houden faciliteren we woningbouwinitiatieven. Daarnaast faciliteren we waar mogelijk een nieuwe invulling van het kerkgebouw.

Lottum

In Lottum heerst onduidelijkheid over de toekomst van het sportpark en de sportverenigingen. In overleg met de betrokken verenigingen zorgen we voor een toekomstbestendig locatie. Waar mogelijk beperken we de overlast van vrachtverkeer, en we vergroten de fietsveiligheid (met name op de toeristische routes). We benutten kansen voor woningbouw en herontwikkeling, bijvoorbeeld binnen vrijkomende bedrijfsgebouwen in de kern.

Meerlo

Meerlo werkt aan de ontwikkeling van een nieuwe maatschappelijke accommodatie, hierin, we houden de vaart erin en luisteren naar de ideeën van inwoners en gebruikers. Daarnaast hebben we oog voor de verkeersveiligheid in het centrum van Meerlo, de Hoofdstraat in het bijzonder. Waar mogelijk faciliteren we initiatieven voor detailhandel en horeca.

Melderslo

We staan positief tegenover de plannen omtrent het herbestemmen van de kerk. We gaan op zoek naar ontwikkelmogelijkheden voor woningbouw in Melderslo, om doorstroom in de woningmarkt te creëren. Waar mogelijk denken we mee over het

behouden of versterken van lokale voorzieningen, deze zijn de afgelopen jaren onder druk komen te staan.

Meterik

Er rijdt veel doorgaand verkeer door Meterik, daarom zoeken we naar mogelijkheden om het verkeer op de lange termijn op een andere manier te ontsluiten. We benutten kansen voor woningbouw en bekijken de mogelijkheden voor een goede langzaam verkeersverbinding richting het sportpark.

Sevenum

De woningbouwontwikkelingen in Sevenum laten te lang op zich wachten, we zetten in op versnelling. Er komt een centrumvisie voor Sevenum en we maken werk van de herontwikkeling van de Maraboe locatie. We onderzoeken de verkeersstromen in Sevenum en denken aan verbeteringen zoals een rondweg. Onze inzet is erop gericht dat Klaver 7 wordt ontwikkeld conform de suggesties vanuit de omgeving.

Swolgen

We zorgen voor een veilige fietsroute tussen Swolgen en Broekhuizenenvorst, met het oog op de fusie van de sportverenigingen. We pakken door met kansen voor herontwikkeling en woningbouw, in het bijzonder op de locatie van de voormalige basisschool.

Tienray

Verkeer en parkeren zijn belangrijke aandachtspunten voor Tienray. We monitoren de verkeersveiligheid op de Spoorstraat en gaan voor een goede parkeeroplossing voor het centrum. We proberen woningbouwproject Kloostertuin te versnellen en benutten kansen voor kleinschalige ontwikkelingen zodat er doorstroom op de woningmarkt ontstaat. Waar mogelijk faciliteren we initiatieven voor detailhandel en horeca.

3.3. Buitengebied

Het buitengebied kenmerkt onze gemeente. Veel van de identiteit van Horst aan de Maas vinden we terug in ons buitengebied: land- en tuinbouw, boomteelt, recreatie, natuur en landschappelijk, en landelijk wonen. De uitdagingen in ons buitengebied benaderen we samen met de gebruikers.

Visie buitengebied

We werken samen met betrokken partijen aan een visie voor het buitengebied. Deze visie biedt ruimte voor agrarische ontwikkelingen en andere verbeterdoelen, zoals klimaatadaptatie, milieu en leefbaarheid. In samenspraak met betrokken partijen kiezen we voor een centraal thema voor het buitengebied. Daarbij staat een gezonde balans voorop tussen natuur en landschap, ontwikkelmogelijkheden voor bedrijvigheid, wonen en leefbaarheid. Dat betekent dat het CDA niet kiest voor een museaal buitengebied, maar wel voor passende activiteiten in een aantrekkelijk landschappelijk decor. Het is daarbij mogelijk dat voor het ene gebied meer uitgaat naar (ruimtelijke) ontwikkelingen, terwijl in andere gebieden de nadruk komt te liggen op behoud en

versterking van natuur en landschap. Een goed samenspel tussen beide aspecten draagt zorg voor een leefbaar buitengebied.

Het voorgaande vertalen we in een uitvoeringsprogramma met capaciteit en middelen, samen met de relevante stakeholders.

Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) en sloopbonus

Het saneren of transformeren van vrijkomende agrarische bebouwing (zogenaamde VAB's) moet makkelijker worden, mits het kwaliteit toevoegt aan het buitengebied en het bedrijf niet beëindigd is met een bijdrage van de overheid. Er is ook ruimte voor geurgevoelige objecten mits dit de omliggende agrariërs niet belemmert en gebruik gemaakt wordt van de best mogelijke technieken. Met een effectieve sloopbonusregeling zorgen we dat inwoners die groter willen bouwen in het buitengebied, bijdragen aan het opruimen van overtollige bebouwing.

Spuitzones

De aanwezigheid van spuitzones dient geen onnodige rem te zijn op ruimtelijke ontwikkelingen. De huidige werkwijze is te rigide, het toepassen van maatwerk moet het uitgangspunt zijn en er moet meer nadruk liggen op de motivering en de onderbouwing van het besluit. De gemeente neemt hiertoe het voortouw en zal -waar mogelijk regionaal- zich inzetten voor een beleid waarin land- en tuinbouw enerzijds en burgers anderzijds op constructieve wijze met elkaar kunnen omgaan. De jurisprudentie vanuit de Raad van State is daarbij niet het probleem, maar biedt de oplossing, waarbij tot op heden onvoldoende inzet gepleegd is om invulling te geven aan het noodzakelijke motiveringsbeginsel. Gezondheid van mens en dier is belangrijk. Dat geldt ook voor de mogelijkheden voor de agrarische sector om het plantgoed te voorzien van de nodige voedingsstoffen en of gewasbeschermingsmiddelen. Daarbij moeten we beseffen dat door een evenwichtige aanpak we beide belangen kunnen dienen.

Verbieden om te verbieden gaan we dus niet doen. Het motiveringsbeginsel en het voorzorgsbeginsel gaan hierbij hand in hand: een deugdelijke, objectieve motivering zorgt voor een goede toepassing van het voorzorgsbeginsel en voor meer vertrouwen in onze instituties.

NOVEX De Peel

We volgen de ontwikkelingen binnen NOVEX De Peel (nationaal uitvoeringsprogramma voor ruimtelijke beleidsdoelen). Daarbij is het van belang de mogelijke wijzigingen van het nieuwe kabinet hierin mee te nemen. Naast extensivering komt er ruimte voor intensievere teelten die passen bij de gebiedsopgave om meer water vast te houden ter bescherming van de natuur. (Semi-)gesloten teelten als glastuinbouw en containervelden passen bij de wateropgave ter plekke. We willen onderzoeken of we de productie van vollegrondsgroente behouden, zonder dat dit strijdig is met de gebiedsopgaven.

Pachtbeleid

Ons pachtbeleid wordt toekomstbestendig. Hoe we omgaan met gemeentegronden in het buitengebied moet ten dienste staan van onze lokale economie, het genereren van structurele inkomsten voor de gemeentelijke begroting, of bijdragen aan één van de opgaven in het buitengebied (bijvoorbeeld woningbouw). Omwille van het Didam-arrest herzien we het pachtbeleid.

We gaan voor een aanbesteding die geldt voor meerdere jaren en langdurige pacht waarbij we ook de flexibiliteit van kortdurende pacht dienen te behouden. Dit stimuleert agrariërs om te investeren in bodemkwaliteit. Dit komt ook de biodiversiteit, waterhuishouding en mate van CO2 opslag in de grond ten goede. Slecht of onvoldoende beheer kan juist leiden tot verschraling van de bodem. Daarbij is ‘goede grond’ meer waard dan slechte grond, dit bevordert dus de vermogenspositie van de gemeente.

Het CDA pleit voor de volgende uitgangspunten:

- Past binnen ‘Didam’ en versterkt de positie van lokale agrariërs en jonge agrariërs in het bijzonder.
- We houden rekening met bestaand gebruik en ontwikkelgebieden, zoals boomteeltgebied Hoogheide – Hanenberg – Witveld.
- Pachtgronden worden in principe enkel gegund aan actieve agrariërs: hier wordt actief op gecontroleerd en bij overtreding vindt uitsluiting plaats.
- Om bovenstaande te realiseren, onderzoeken we de wenselijkheid van het oprichten van een stichting die gronden beheert en verpacht.
- We verpachten bij voorkeur langdurig, zodat agrariërs weten waar ze aan toe zijn en kunnen investeren in bodemkwaliteit. We voldoen aan de GLB-verordening en de pachtwet.
- We onderzoeken de wenselijkheid van monsternamen bij begin en einde van pacht, om op basis van bodemkwaliteit een bonus-/malusregeling toe te passen.

Grondwaterbeheer

We spreken actief met het waterschap over grondwaterbeheer (beregeningsputten) en komen hierbij op voor de belangen van de gebruikers van het buitengebied – zoals onze agrarisch ondernemers, rekening houdend met de overige maatschappelijke opgaven in het gebied.

3.4. Energie en klimaat

Een stabiele en betaalbare energievoorziening is cruciaal voor onze gemeente. Het opwekken en verdelen van energie vergt op de korte en lange termijn aandacht en regionale samenwerking en afstemming.

Regionale Energiestrategie

We onderschrijven de noodzaak voor een regionale strategie, waarin opslag, beschikbaarheid en betaalbaarheid en flexibiliteit de belangrijkste onderwerpen zijn. We gaan voor haalbare en realistische doelen voor het besparen en opwekken van energie.

Grootschalige opwekking van energie met behulp van zon maken we alleen mogelijk als er sprake is van maatschappelijk draagvlak en de ontwikkeling onderdeel is van een integrale gebiedsontwikkeling. Voor windmolens zien we geen mogelijkheden. We onderzoeken of het wenselijk is dat we een deel van onze opgave kunnen invullen door te gaan participeren in energieprojecten buiten onze gemeente. Voor de opwek van zonne-energie ligt de focus eerst op daken en het volleggen van waterbassins.

We ondersteunen (innovatieve) ideeën en nieuwe denkrichtingen, zoals geothermie, circulair groen gas, batterijsystemen, waterstofinstallaties, kleine kerncentrales of een zandbatterij. We nemen een actieve rol op ons in de Transmissieagenda van de glastuinbouw om nieuwe opwek- en opslagtechnieken beschikbaar te krijgen. De glastuinbouw speelt een belangrijke rol in het huidige energiesysteem en het stabiliseren van het net. We bevinden ons op de middellange termijn in een overgangssituatie van fossiele naar duurzame energie, de komende tien tot vijftien jaar kijken we naar het optimaliseren van de huidige energie-infrastructuur. Daarbij verliezen we de eindsituatie op de lange termijn (CO2-neutraal) niet uit het oog.

Glastuinbouw

De rol die de (glas-)tuinbouw kan vervullen binnen de energietransitie is groot en nemen we serieus: we dagen de sector uit om met een plan te komen hoe de sector kan bijdragen aan de energieopgave in onze gemeente (betaalbaarheid en beschikbaarheid) en het ontlasten van het net door energy hubs via de gebiedsgerichte aanpak te creëren zodat we kunnen blijven bouwen en ontwikkelen en onze ondernemers ruimte kunnen geven.

Geothermie

Geothermie blijft een kansrijke energiebron in onze gemeente. Als gemeente ondersteunen we initiatiefnemers op onderdelen waar de gemeente een rol kan spelen, zoals het aanleggen van warmtenetten, participatie met de omgeving, lobby naar de overheid, meedenken over financiële vraagstukken en veiligheid.

We kijken naar pilots en concrete ideeën zoals zon op waterbassins, energie omzetten in waterstof voor vrachtauto's en een mestcoöperatie die circulair groen gas opwerkt. We gaan voor geothermie en circulair groen gas onderzoeken of we kunnen participeren in de bron. We zien dit als kansen voor nieuwe verdienmodellen waardoor we mogelijk onze belastingdruk kunnen verlagen.

Stroomnet

Het stroomnet moet toekomstbestendig worden. We werken proactief samen met netbeheerders en betrokken partijen om een stabiele en betaalbare stroomvoorziening

te waarborgen. Hierbij zetten we ons ruimtelijk instrumentarium maximaal in. Met de glastuinbouwsector onderzoeken we de realisatie van energie 'hubs', zodat we ondanks netcongestie ruimte houden voor ruimtelijke ontwikkeling. We brengen noodzakelijke ingrepen in kaart en zullen een positieve houding uitdragen bij het ondergronds aanleggen van hoogspanningskabels en het versnellen van ruimtelijke procedures door inzet van juridische instrumenten.

Klimaatadaptatie

Op het gebied van klimaatadaptatie gaan we doelmatig te werk. We prioriteren onze inzet, de grootste knelpunten pakken we als eerste aan. We zijn een nuchtere plattelandsgemeente. We verdoen geen tijd en energie met projecten die enkel op beeldvorming gericht zijn, zoals een klimaatpark.

Biobased

Het telen van gewassen voor biobased bouwen stimuleren we als de businesscase voor de keten op orde is en de teelt past in onze regio (denk aan vlas).

3.5. Verkeer

We gaan voor behoud en waar mogelijk versterking van de uitstekende hoofdinfrastructuur in Horst aan de Maas: dat leggen we vast in een strategische visie. De verbindingen tussen de kernen en verkeersknooppunten als de A73, A67, de Midden Peelweg en andere provinciale wegen, en station Horst-Sevenum zijn van cruciaal belang voor economisch verkeer en woon-werkverkeer in de gemeente.

Mobiliteitsprogramma

We kijken kritisch naar de uitvoering van het mobiliteitsprogramma, we leggen de prioriteit bij oplossingen die de doorstroming van verkeer en de verkeersveiligheid verbeteren. We willen hier extra aandacht geven aan de voormalige Provinciale weg tussen Tienray-Meerlo en Wanssum. We pakken dóór bij vraagstukken en voorkomen jarenlange discussie, zoals we bij de stationsomgeving hebben gezien. Voorbeelden van bestaande knelpunten zijn de afritten van de A73 ter hoogte van Horst Noord en Horst Zuid en de kruising Herstraat – Amerikaanseweg, het vrachtverkeer in de kernen en de parkeerdruk in het centrum van Horst.

Bij het inrichten van nieuwe wegen kiezen we voor een inrichting die past bij het gewenste rijgedrag, maar we voorkomen dat routes onbruikbaar worden voor agrarisch verkeer en vrachtverkeer.

Veilige fiets- en wandelroutes

Fiets- en wandelroutes die bekend staan als onveilig verdienen aandacht, we zorgen voor verlichte, veilige routes naar scholen, sportaccommodaties en andere dorpen. Waar mogelijk benutten we kansen voor toeristische en recreatieve wandel- en fietsroutes en bevorderen daarbij mogelijkheden voor dubbelgebruik (door woon-werkverkeer).

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is cruciaal voor studenten, scholieren en woon-werkverkeer. Goede busverbindingen richting Horst, Panningen, Venlo en Venray (inclusief NS-station) zijn dan ook de norm. We blijven Provincie Limburg (als concessiehouder) hierop aanspreken, zodat we deze verbindingen behouden en verbeteren. We gaan voor het behoud en de versterking van Horst-Sevenum als intercitystation.

3.6. Natuur

Liefhebbers van natuur kunnen hun hart ophalen in Horst aan de Maas. We houden onze diverse natuurgebieden gezond en houden ze toegankelijk voor onze inwoners. We beschikken over een groot areaal bos- en natuurterrein, circa 20% van ons gemeenteoppervlak is bos of natuur.

Beheer en ontwikkeling

Het beheren van natuur laten we bij voorkeur aan partijen die het gebied kennen en zich verantwoordelijk en betrokken voelen. Door het ontwikkelen van een 'Visie Buitengebied' sturen we actief op het verbeteren van de kwaliteit van lucht, water, bodem en natuur. We spreken beheerders als Staatsbosbeheer aan op goed onderhoud en het toegankelijk houden van de natuur. We stimuleren het behouden en versterken van de bijencultuur in Horst aan de Maas.

Afspraken over de kwaliteit of het ontwikkelen van natuur leggen we vast in duidelijke afspraken en we eisen dat deze worden nagekomen, dat geldt ook voor de natuurontwikkeling binnen Greenport Venlo die ingevuld dient te worden conform afspraak. Het ontwikkelen en versterken van natuur en natuurgebieden bekijken we op strategisch niveau en is daardoor gemeente overstijgend.

Educatie

Natuureducatie en bewustwording stimuleren we door samenwerking te zoeken met partners als lokaal onderwijs, Staatsbosbeheer, Groengroep Sevenum en Landschap Horst aan de Maas. We onderzoeken kansen voor het versterken van bestaande natuurgebieden. We stimuleren inpassingsplannen voor activiteiten in het buitengebied.

Afwaardering

Wanneer gronden afgewaardeerd worden ten behoeve van natuur, kan waardevolle landbouwgrond verloren gaan. Wanneer deze afwaardering plaatsvindt, kan dat enkel onder de voorwaarde dat er een eerlijke compensatie tegenover staat.

3.7. Omgevingsvisie

De omgevingsvisie van Horst aan de Maas dient uitnodigend, stimulerend en faciliterend te zijn. De recent door de gemeenteraad vastgestelde omgevingsvisie 2040 is dat onvoldoende. De visie moet van tafel en er dient een nieuwe visie te komen.

Deze nieuwe visie stellen we samen op met betrokkenen, stakeholders en kenners, zodat een document ‘van onderop’ ontstaat dat uitnodigt en stimuleert in plaats van beperkt.

Bonus in plaats van malus

We kiezen voor een omgevingsvisie die goede initiatieven belooft, de visie benadrukt bonus in plaats van malus. We gaan voor een nuchtere maar strategische insteek, zonder droombeelden of wensdenken. We creëren ontwikkelruimte voor vernieuwers en bedrijven die bijdragen aan de maatschappelijke uitdagingen. We houden rekening met trends en ontwikkelingen en kiezen voor een integrale benadering. Aandacht gaat daarbij onder meer uit van warmtetransitie (energie-opgaven) en de kansen en effecten van de grondprijsontwikkeling. In het algemeen moet de omgevingsvisie realistisch van aard zijn, vernieuwend denken stimuleren en voor de samenleving haalbaar en betaalbaar zijn.

Flexibiliteit

Voor de omgevingsvisie maar ook andere vraagstukken geldt dat flexibiliteit noodzakelijk is. We bevinden ons in een transitie, voorgestelde maatregelen zijn daarom niet altijd de eindoplossing, maar stappen richting de horizon. We zetten de gemeente niet ‘op slot’ door voor beperkende bestemmingen, zoals een natuurbestemming voor onze uiterwaarden. We kiezen voor ontwikkelingsplanologie, in plaats van eindtoestandsplanning.

Eerste overheid en uitvoeringsprogramma

We kijken scherp naar de rol van de gemeente bij ruimtelijk beleid. De gemeente is de zogenaamde eerste overheid en hoeft daarom niet altijd provinciaal of landelijk beleid te volgen. Nieuw beleid krijgt vorm in samenwerking met stakeholders en strategische denkers. Voor het buitengebied faciliteren we een dialoog tussen betrokken partijen om tot een gedragen plan van onderop te komen.

Daarnaast vraagt een visie om een goed uitvoeringsprogramma. We stellen een uitvoeringsstrategie op met de betrokken partners en zorgen voor verdienmodellen die bewegingen in gang zetten. We overwegen om de provincie desgewenst te vragen om de Wet Inrichting Landelijk Gebied in te zetten. Op deze wijze kunnen we door functieruilingen een beter plan maken, waarbij de passende bestemmingen op de juiste locatie kunnen worden gerealiseerd.

Waterveiligheid

Waterveiligheid is een collectieve opgave, die breder gaat dan de belangen van onze gemeente. We volgen het vastgestelde ontwikkelkader Vierwaarden. Waar nodig gaan we flexibel om met veranderende omstandigheden. We zetten in op rivierverruiming in plaats van dijkverhoging en voorkomen dat we gebieden op slot zetten door er per definitie een natuurbestemming aan toe te kennen. Zand- en grindwinning is enkel mogelijk als de regie via grond in handen blijft bij de (lokale) overheid zodat winning qua tijd en kwaliteit te allen tijde past bij de ambities van de gemeente.

Om te zorgen dat een gebiedsontwikkeling zoals Vierwaarden ook gerealiseerd wordt conform plan omarmen wij de Kwaliteitseslafette (opgesteld door Van den Herik) en die succesvol is ingezet bij de gebiedsontwikkeling Reactivering Oude maasarm.

3.8. Handhaving en veiligheid

Vertrouwen is het uitgangspunt, overlastgevers pakken we aan.

Veilige openbare ruimte

De veiligheid van inwoners van Horst aan de Maas, vooral voor kwetsbare groepen als jongeren en senioren, heeft altijd de grootste prioriteit bij toezicht en handhaving. We benoemen gebieden die extra aandacht verdienen, zoals het centrum van Horst. In deze gebieden vergroten we de zichtbaarheid van BOA's en politie om overlast en criminaliteit terug te dringen en overtreders hard aan te pakken. We onderzoeken het verruimen van de bevoegdheden van onze BOA's, zodat ze daadkrachtig op kunnen treden tegen overlast en mogelijke winkeldiefstal. Daarnaast werken we met een spreekuur en meldpunt voor onveilige situaties, waar mogelijk pakken we die aan. We onderzoeken de effectiviteit en haalbaarheid van dynamische maatregelen, denk aan extra toezicht en verlichting tijdens en na grote evenementen.

Toezicht en handhaving moet doelmatig zijn en de werkwijze van de gemeente hierin dient realistisch en menselijk te zijn. We voorkomen betutteling en leggen geen focus op kleine overtredingen, waar niemand last van heeft en die onbewust hebben plaats gevonden. We zetten onze toezichthouders zoveel mogelijk in om de veiligheid in de openbare ruimte te verbeteren en overlast te voorkomen.

We vragen inwoners om donkere, onveilige plekken te signaleren en te delen met de gemeente. Hierop ondernemen we actie om dergelijke plekken beter te verlichten of veiliger te maken. Daarnaast organiseren we spreekuren in wijken en kernen omtrent veiligheid en stellen we voor aandachtsgebieden een 'wijk-BOA' aan. We geven minder prioriteit aan anonieme klachten. De praktijk leert dat dit veel tijd kost, weinig oplevert en gevoelig is voor misbruik. Wel willen de melder, die zich bekend maakt zo nodig in bescherming nemen.

We bestrijden milieuoverlast op een realistische manier en geven hierin prioriteit aan de grootste overlastgevers. We leggen geen lokale beperkingen op voor het stoken van hout en het afsteken van vuurwerk. Door een toename van verkeer op de A73 neemt ook de geluidsoverlast toe, we spreken Rijkswaterstaat aan op hun verantwoordelijkheid om die overlast te beperken.

Om het milieuvergunningentrajact overzichtelijker te maken, introduceren we de 'milieuvergunning op maat'. Dat betekent dat we zoveel gebruik maken van de bestaande certificeringen van bedrijven, zodat we dubbel werk voorkomen. In dit verband gaat onze aandacht uit naar de nieuwgevormde omgevingsdienst. Het toetsen of bedrijven zich houden aan de vergunning zal in belangrijke mate liggen bij de

omgevingsdienst. Het bestuurlijk optreden blijft de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur en derhalve achten wij een actieve rol noodzakelijk.

Sober en doelmatig

De afgelopen jaren is de afdeling handhaving sterk gegroeid, dit gaan we terugdringen en we gaan doelmatiger te werk. De speerpunten van ons handhavingsbeleid zijn veiligheid, ondermijning en financiële criminaliteit. We focussen ons op de echte overtredders. Daarnaast blijft onze aandacht uitgaan naar goede huisvesting van internationale werknemers. Kleine overtredingen doen we af met een waarschuwing. Voor grote overtredders hanteren we een zero tolerance aanpak en geldt dat we actief de bedrijfsnaam van overtredders bekend maken en gaan deze partijen actief weren. We betrekken daarin ook de bedrijven die zakendoen met deze huisvestingsorganisaties. De algemene plaatselijke verordening (APV) brengen we terug tot de kern, we kiezen daarom voor een dereguleringsaanpak naar voorbeeld van de gemeente Boekel.

Ondermijning

We vragen en ondersteunen doortastendheid van de burgemeester bij veiligheidsvraagstukken en het aanpakken van overlast en criminaliteit. We zetten het ACT!-interventieteam voort om ook ondermijnende criminaliteit aan te pakken.

4. BESTUUR

4.1. Organisatie en bestuur

Gemeente Horst aan de Maas handelt doelmatig, betrouwbaar en transparant. Afspraak is afspraak. We gaan voor resultaten en hebben een helpende, open houding naar inwoners en ondernemers.

Dienstbare organisatie

De gemeentelijke organisatie werkt in dienst van onze inwoners. Inwoners, verenigingen, instellingen en ondernemers kloppen niet zomaar aan bij de gemeente, hun vraagstukken dienen centraal te staan. De prestaties van de gemeente maken we meetbaar en inzichtelijk met dashboards en met meetbare prestatie indicatoren. De gemeente moet niet opereren als een bestuur dat orders uitdeelt, maar moet opereren met een luisterend oor. Anders gezegd als gemeente moeten we meer de nadruk leggen op een cultuur ‘van buiten naar binnen in plaats van binnen naar buiten’. We rapporteren hierover bij de begroting en bij de vaststelling van de jaarrekening. Bij noemenswaardige afwijkingen wordt de gemeenteraad actief geïnformeerd. De gemeente moet denken in mogelijkheden, niet in beperkingen. Daarom wil het CDA dat ‘ja, tenzij’ de norm wordt in besluitvorming: alleen gemotiveerde weigeringen worden nog aan bestuurders voorgelegd. De website van de gemeente wordt toegankelijker en is transparant over beleid en besluitvorming in raad en college. Om inwoners beter van dienst te zijn, willen we dat er een zaterdagopening van het gemeentehuis.

Sterk gemeentebestuur

De gemeenteraad stuurt op hoofdlijnen en vergadert efficiënt. Om resultaten te boeken moet het gemeentebestuur als een team kunnen functioneren. Dat geldt voor College en raad, waarbij wij ons inzetten voor een respectvolle omgang tussen coalitie en oppositie. Wij zetten ons gezamenlijk in voor goede resultaten voor onze gemeenschap. Een goed samenspel is er ook tussen het bestuurlijke en ambtelijke domein. Daarbij zal ambtelijk de aandacht uitgaan naar een goede voorbereiding van te behandelen college- en raadsstukken. Waar mogelijk en toepasselijk worden in het besluitvormingstraject varianten voorgelegd. Het bestuur bepaald de richting, kiest en besluit voor uitvoering.

Als CDA zullen wij ons inzetten voor een gemeenteraad die focust op overeenkomsten, niet op verschillen. Samenwerking is de basis, we hebben elkaar hard nodig om resultaten te realiseren. De nieuwe gemeenteraad komt tot gezamenlijke spelregels, kernwaarden en een cultuur waarbij de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport als uitgangspunt worden genomen. Het gaat dan ook over het voorkomen van het misbruiken van het spreekrecht, het voorkomen van het overmatig inzetten van WOO-verzoeken en de invulling van de rol van het presidium. De burgemeester waakt actief over de kwaliteit van de gemeenteraadsbijeenkomsten en wordt hier indien nodig formeel op aangesproken. Dit proces wordt op- en aangepakt door de raad en de griffier en start als de nieuwe raad is geïnstalleerd. Het CDA neemt als uitgangspunt

dat de grootste partij het voortouw neemt bij de coalitieonderhandelingen. Een informateur kan daarbij een hulpmiddel zijn. Als CDA kiezen we voor het benadrukken van overeenkomsten in plaats van het uitvergroten van verschillen. Daarom kiezen we voor een breed gedragen college, dat zijn werk doet bij voorkeur op basis van een Raadsprogramma. Na de invulling op hoofdlijnen, wordt terstond doorgewerkt aan een collegeprogramma voor de komende vier jaar. Hierbij willen wij ook ruimte bieden voor inbreng van partijen die niet in het college vertegenwoordigd zijn.

Raadsleden worden aan het begin van de raadsperiode actief geïnformeerd over relevante beleidsterreinen. We zetten in op het opleiden en zo breed mogelijk informeren van raadsleden om de kwaliteit van ons gemeentebestuur te vergroten. Om expertise te vergroten en de besluitvormende vergaderingen terug te brengen tot een discussie op hoofdlijnen is het CDA-voorzitter van een voorbehandeling van Raadstukken via een commissiestructuur met dezelfde woordvoerders en het BOB-model (Beeldvorming – Oordeelsvorming – Besluitvorming).

Integriteit

Het CDA pleit voor een integriteitsonderzoek door een onafhankelijk bureau voor alle wethouders van het nieuwe college. De burgemeester is hier opdrachtgever maar betreft de partijen vooraf zodat er zeer breed draagvlak is over de opdracht. De resultaten worden in een besloten raadsvergadering besproken en vervolgens gepubliceerd.

Toegankelijkheid en vertrouwen

Wethouders zijn toegankelijk voor inwoners en ondernemers, we voeren daarom een structureel spreekuur in. We zijn voorzitter van het instellen van een ombudsman, die de verhoudingen tussen gemeentebestuur en inwoners bewaakt. De ombudsman kan ook voorstellen doen ter verbetering van de vertrouwensrelatie en heeft een onafhankelijke positie zoals de Rekenkamer.

Met diverse partijen en buurten is het vertrouwen geschaad. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Er is een actieve houding van het gemeentebestuur nodig om vertrouwen te herstellen. Hierbij geldt: afspraken nakomen, betrouwbaar en eerlijk zijn en transparant handelen. Daarbij dient de gemeente zich te realiseren dat ze monopolist is en dient op te komen voor het algemeen belang.

We zijn eerlijk over wat we wel en wat we niet kunnen. Als gezamenlijke gemeenschappen kunnen we veel, maar niet alles. De overheid faciliteert en stelt zich dienstbaar op, zoekt samen met anderen naar haalbare oplossingen. Op het terrein van veiligheid en handhaving treedt ze binnen de eigen bevoegdheden streng op. We hebben oog voor subsidiariteit: we dagen de gemeenschap, belangenbehartigers en ondernemers uit om te participeren waarbij de overheid vertrouwt, stimuleert en faciliteert.

Op diverse plekken heeft de gemeente het vertrouwen verloren door gemaakte afspraken niet na te komen en door de beoogde doelen uit het zicht te verliezen en

bestaande of nieuwe regels te gebruiken als legalisatie om eerder in gang gezette doelen te laten vallen. Het CDA zal zich inzetten om het verloren gegane vertrouwen te herstellen door gemaakte afspraken na te komen en door instrumenten in het leven te roepen om participanten in onze samenleving een onafhankelijke vraagbaak te geven. Wij willen juist om een onafhankelijke relectie te kunnen waarborgen een ombudsfunctie instellen. Zonder uitpuittend te zijn zien we dat het College de afgelopen jaren regelmatig van standpunt is gewisseld, bijvoorbeeld bij de Zeesweg, Sint Jorisweg maar ook op de Venloseweg. Zowel bij de Zeesweg als bij de Sint Jorisweg is het CDA van mening dat de plannen van de buurt tot uitvoering moet worden gebracht. Bij gemaakte afspraken geldt het beginsel: “belofte maakt schuld”. Als dit om onoverkomelijke redenen niet kan, moeten in onderling overleg afspraken gemaakt worden over hoe hiermee op een redelijke en billijke wijze om te gaan. Wij vinden het van belang dat periodiek de Raad geïnformeerd wordt over de hoofdpijndossiers. Door ze te benoemen en door de kans te geven ze met elkaar te bespreken wordt de noodzaak vergroot om tot oplossingen van deze dossiers te komen

Samenwerking

We halen samenwerkingsverbanden, zoals de P10 (33 grote plattelandsgemeenten), aan om strategisch samen te werken, effectief te lobbyen en van elkaar te leren.

4.2. Financiën

We versterken onze financiële positie, zonder daarvoor aan te kloppen bij inwoners en ondernemers. Een relatieve lastenverlaging is het uitgangspunt. Op het gebied van lokale lasten behoorden wij een aantal jaren geleden in Limburg nog bij de groep gemeenten, die de laagste plaatselijke belastingen betaalden. Nu, vastgelegd in de begroting 2026, zitten wij bij de groep van gemeenten die in de top zitten van belastingbetalers. Het CDA wil zich inzetten om in 2030 weer te behoren tot de groep gemeenten die behoort de onderste helft van gemeenten in Limburg op het punt van de hoogte van de belastingtarieven. Daarvoor is het nodig dat de organisatie effectiever wordt en in omvang afneemt. Daarnaast zullen we moeten zoeken naar nieuwe verdienmodellen en inkomstenstromen.

Bezuinigen binnen de organisatie

De budgetten van de gemeentelijke organisatie worden tegen het licht gehouden. Het uitgangspunt is dat we alle budgetten korten met tien procent, maar de effecten van deze bezuiniging brengen we eerst op een objectieve manier in beeld. We geven in dit verband prioriteit aan zaken die betrekking hebben op uitvoering van onze kerntaken. Op andere taken, zoals beleid, communicatie, handhaving en ondoelmatige processen wordt bezuinigd. Onnodig hoge fondsen en budgetten ramen we af.

Minder inhuur, meer samenwerking

We bouwen de inzet van inhuur zoveel mogelijk af door strategische samenwerking met marktpartijen op het gebied van ruimtelijke ordening en we onderzoeken een samenwerking met soortgelijke gemeenten in de regio om een betere bezetting van

specialistische functies te krijgen. We sturen op beslissingen en besluiten, we voorkomen eindeloos (opnieuw) adviseren en uitstellen. Dit stelt ook eisen aan de kwaliteit van de advisering. Ook gaan we nadrukkelijk onderzoeken hoe AI een bijdrage kan leveren aan organisatieontwikkeling en de verlaging van kosten.

Heffingen

Fondsen voor beheer en onderhoud worden kritisch belicht, we romen deze fondsen zoveel als verantwoord is af. We stimuleren het afkoppelen van riolering (hemelwaterafvoer) door afgekoppelde bedrijven of huishoudens een lagere heffing te bieden. De toeristenbelasting is een algemene belastinginkomst. Een nader te bepalen deel wordt ingezet voor versterking van de recreatieve sector, bijvoorbeeld door fondsvorming. We bezien de mogelijkheden om te komen tot een gedifferentieerde heffing voor kleinere ondernemingen en accommodaties die een belangrijke taak vervullen voor de plaatselijke gemeenschappen. Dit wordt gecompenseerd door een (relatief) hogere heffing bij grotere ondernemingen en duurdere accommodaties. We onderzoeken de mogelijkheid om de hoogte van de toeristenbelasting te bepalen als percentage van de overnachtingsprijs.

Nieuwe verdienmodellen

We gaan op zoek naar nieuwe verdienmodellen. Dat doen we door actief te zijn bij ruimtelijke (gebieds-)ontwikkelingen, bijvoorbeeld door het verwerven en ontwikkelen van grond en het (direct of indirect) ontwikkelen van vastgoed. We onderzoeken kansen voor verdienmodellen bij het opwekken van energie. Verdienmodellen bestaan niet alleen uit geld, maar kan ook bestaan uit het leveren van voor de gemeente van belang zijnde kwaliteiten.

Geen taken zonder knaken

We ondersteunen het initiatief Raden in Verzet: we accepteren geen taken van de Rijksoverheid zonder dat daar een volledige financiële dekking tegenover staat.

BIJLAGE 1: KERNENBELEID

America

We ondersteunen de partijen die werken aan een nieuwe maatschappelijke accommodatie en we zijn voor realisatie van de geluidsschermen conform de wensen van het dorp.

Broekhuizen

Waar mogelijk beperken we de overlast van vrachtverkeer door te onderzoeken of we de Meerlosebaan kunnen gaan asfalteren.

Broekhuizenvorst

De doorstroomvoorziening op 'Kasteel Ooijen' wordt beëindigd en het park wordt ontwikkeld tot een toeristische hotspot en we zetten in op het behoud van de maatschappelijke functie van het sportpark.

Evertsoord

Waar we kunnen dragen we bij aan het in standhouden/versterken van het voorzieningenniveau in Evertsoord.

Griendtsveen

We zorgen dat Griendtsveen een aantrekkelijk dorp blijft om te wonen en om te verblijven. We benutten kansen voor woningbouw en zetten ons in om de school in Griendtsveen te behouden.

Grubbenvorst

We zorgen voor toekomstbestendige cultuur- en sportvoorzieningen en we nemen maatregelen om het centrum te versterken en leegstand te voorkomen. Kansen voor woningbouw en herontwikkeling benutten we sneller dan voorheen gebeurd is. We onderzoeken het verbeteren van de fietsveiligheid op de Venloseweg en de route Californischeweg – Sevenumseweg.

Hegelsom

Er komt een nieuw schoolgebouw, we maken werk van de herbestemming van de oude school en het schoolplein in samenspraak met inwoners. Hierbij hebben we ook aandacht voor parkeren in het centrum. We houden aandacht voor de continuïteit van formele zorg en de maatschappelijke accommodatie.

Horst

We gaan voor een veilig en levendig dorpscentrum, zonder overlast. We blijven bouwen, maar zijn kritisch op hoogbouw. We ondersteunen de ontwikkeling van de 'Hoeskamer' in de Weisterbeekschool. We ondersteunen verenigingen met accommodatievraagstukken actief. De verkeers- en parkeerdruk in het centrum is groot en we onderzoeken haalbare en betaalbare oplossingen en vergroten de verkeersveiligheid.

Kronenberg

Om de doorstroom op de woningmarkt te faciliteren en het voorzieningenniveau op peil te houden faciliteren we woningbouwinitiatieven. Daarnaast faciliteren we een nieuwe invulling van het kerkgebouw.

Lottum

In Lottum heerst onduidelijkheid over de toekomst van het sportpark en de sportverenigingen. In overleg met de betrokken verenigingen zorgen we voor een toekomstbestendig locatie. Waar mogelijk beperken we de overlast van vrachtverkeer, en we vergroten de fietsveiligheid. We benutten kansen voor woningbouw en herontwikkeling in de kern.

Meerlo

Meerlo werkt aan de ontwikkeling van een nieuwe maatschappelijke accommodatie. We houden de vaart erin en luisteren naar de ideeën van inwoners en gebruikers. Daarnaast hebben we oog voor de verkeersveiligheid in het centrum van Meerlo, de Hoofdstraat in het bijzonder. Waar mogelijk faciliteren we initiatieven voor detailhandel en horeca.

Melderslo

We staan positief tegenover de plannen omtrent het herbestemmen van de kerk. We gaan op zoek naar ontwikkelmogelijkheden voor woningbouw in Melderslo om doorstroom in de woningmarkt te creëren. Waar mogelijk denken we mee over het behouden of versterken van lokale voorzieningen.

Meterik

Er rijdt veel doorgaand verkeer door Meterik en daarom zoeken we naar mogelijkheden om het verkeer op de lange termijn op een andere manier te ontsluiten. We benutten kansen voor woningbouw en bekijken de mogelijkheden voor een goede langzaam verkeersverbinding richting het sportpark.

Sevenum

De woningbouwontwikkelingen in Sevenum laten te lang op zich wachten. We zetten in op versnelling. Er komt een centrumvisie voor Sevenum en we maken werk van de herontwikkeling van de Maraboe locatie. We onderzoeken de verkeersstromen in Sevenum en denken aan verbeteringen zoals een rondweg. Onze inzet is erop gericht dat Klaver 7 wordt ontwikkeld conform de suggesties vanuit de omgeving.

De verkeersveiligheid heeft een grote prioriteit en er wordt ingezet op maatregelen om de verkeersveiligheid daar te verbeteren.

Swolgen

We zorgen voor een veilige fietsroute tussen Swolgen en Broekhuizenenvorst. We pakken door met kansen voor herontwikkeling en woningbouw, in het bijzonder op de locatie van de voormalige basisschool.

Tienray

Verkeer en parkeren zijn belangrijke aandachtspunten voor Tienray. We monitoren de verkeersveiligheid op de Spoorstraat en gaan voor een goede parkeeroplossing voor het centrum. We proberen woningbouwproject Kloostertuin te versnellen en benutten kansen voor kleinschalige ontwikkelingen zodat er doorstroom op de woningmarkt ontstaat. Waar mogelijk faciliteren we initiatieven voor detailhandel en horeca.

